

FINANSMINISTERIET

Økonomisk analyse: Indvandreres netto- bidrag til de offentlige finanser i 2015

Februar 2018

2018

Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser i 2015
Februar 2018

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af
Finansministeriet
Center for holdbarhed og strukturpolitik
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 33 92 33 33

Elektronisk publikation:
ISBN: 978-87-93531-38-3

Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside
fm.dk

Indhold

Indledning og sammenfatning	4
Sammenfatning af hovedresultater	5
1. Nettobidrag for indvandreregrupper	8
1.1 Nettobidrag for indvandrere og efterkommere	9
1.2 Alders betydning for nettobidraget	12
1.3 Forskelle på tværs af oprindelseslande	16
1.4 Arbejdsmarkedstilknytning og nettobidrag til de offentlige finanser	18
1.5 Opholdsgrundlag og ny-indvandrede	20
2. Køns- og uddannelsesforskelle i nettobidraget til de offentlige finanser	25
2.1 Forskelle i nettobidrag mellem mænd og kvinder	27
2.2 Nettobidrag på tværs af uddannelser	35
Bilag 1. Individualisering af indtægter og udgifter	44
Bilag 2. Definition af indvandrere og efterkommere	48
Bilag 3. Revision af beregnet nettobidrag for 2014	51
Bilag 4. Korrektion for særlige engangsforhold i 2015	52
Bilag 5. Aldersstandardisering og nettobidrag over livet	53
Bilag 6. Hypotetisk potentiale ved bedre integration på arbejdsmarkedet	59
Bilag 7. Offentlig saldo opdelt på herkomst	62
Bilag 8. Litteraturliste	64

Indledning og sammenfatning

I april 2017 offentliggjorde Finansministeriet analysen *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser* baseret på detaljerede registeroplysninger for 2014. I indeværende analyse er opgørelsen over indvandreres og efterkommeres nettobidrag til de offentlige finanser opdateret for 2015, der er det seneste år med fuldt tilgængelige registeroplysninger. Analysen giver således et øjebliksbillede af de enkelte befolkningsgruppers nettobidrag til de offentlige finanser i 2015.

Antallet af nytilkomne asylansøgere var højt i 2014 og 2015, hvilket indgår i indeværende analyse. Fra 2016 er antallet af nytilkomne asylansøgere væsentligt reduceret. Hertil kommer, at beskæftigelsesfrekvensen blandt herboende indvandrere fra ikke-vestlige lande er vokset på tværs af opholdsgrundlag fra 2016, og tilsvarende er andelen, der modtager offentlig forsørgelse, reduceret. Det skyldes både politiske ændringer som fx indførelsen af integrationsydelse og kontant-hjælpsloft, samt den generelle fremgang i dansk økonomi, *jf. de to analyser; Beskæftigelsen stiger blandt ikke-vestlige indvandrere, februar 2018* og *Færre indvandrere fra ikke-vestlige lande på offentlig forsørgelse, februar 2018*. Denne positive udvikling indgår ikke i indeværende analyse, der som nævnt vedrører året 2015.

Samtidig peger Danmarks Statistiks befolkningsprognose på, at indvandrere og efterkommere i de kommende årtier vil udgøre en stigende andel af den samlede befolkning på trods af reduktionen i antallet af nytilkomne asylansøgere. Denne udvikling indgår i de mellem- og langsigtede fremskrivninger af de offentlige finanser. I Finansministeriet er der ved at blive udarbejdet en mere detaljeret fremskrivning af de enkelte herkomstgruppers nettobidrag til de offentlige finanser. Resultaterne af dette arbejde ventes offentliggjort i løbet af foråret 2018.

Mens fremskrivningsanalysen vil belyse den fremadrettede udvikling i nettobidraget til de offentlige finanser for de fem overordnede herkomstgrupper, giver indeværende registerbaserede opgørelse blandt andet mulighed for at belyse det aktuelle nettobidrag for specifikke grupper af indvandrere herunder opdeling efter opholdsgrundlag, køn og uddannelsesniveau.

Med den anvendte metode fordeles samtlige offentlige indtægter og udgifter på enkeltpersoner blandt andet ved at anvende forskellige registerbaserede indikatorer. Datagrundlaget for opgørelsen er Lovmodellens stikprøver på 33,3 pct. af befolkningen.

Analysen består af to dele, hvor første del primært indeholder en opdatering af de centrale resultater fra 2014-analysen, herunder fx nettobidraget til de offentlige finanser fra indvandrere og efterkommere opdelt på alder, oprindelsesland, opholdsgrundlag, opholdstid samt beskæftigelsesstatus. Anden del indeholder to nye temabaserede analyser om forskelle i nettobidraget mellem henholdsvis mænd og kvinder og på tværs af uddannelsesgrupper.

Analysen opgør de forskellige gruppers nettobidrag til den *faktiske* offentlige saldo i 2015, og nettobidragene er således ikke korrigeret for konjunkturudsving eller andre midlertidige forhold, der påvirker de offentlige finanser.

Opgørelserne er blandt andet opdelt på beskæftigede og ikke-beskæftigede. Det bemærkes i den forbindelse, at fx bidraget fra beskæftigede indvandrere er opgjort for disse personer alene og ikke medregner udgifter, der i praksis kan være forbundet med medfølgende familie, fx ægtefælle eller børn.

Sammenfatning af hovedresultater

Første del af analysen viser, at indvandrere og efterkommere samlet indebærer en nettoudgift på 33 mia. kr. i 2015. For ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er nettoudgiften 36 mia. kr. i 2015, hvilket er 4 mia. kr. mere end i den tilsvarende opgørelse for 2014, der blev offentliggjort i foråret 2017. Omkring 1 mia. kr. heraf afspejler tekniske forhold, herunder opregning til 2015-priser. De resterende ca. 3 mia. kr. skyldes bl.a. stigende nettoudgifter på grund af det store antal asylmodtagere i 2015. For indvandrere og efterkommere fra vestlige lande er det samlede nettobidrag til de offentlige finanser opgjort til 3 mia. kr., hvilket er knap 1 mia. kr. mindre end i 2014. Omkring halvdelen af ændringen for vestlige indvandrere vedrører tekniske forhold.

Første del af analysen viser desuden at:

- Indvandrere fra vestlige lande bidrager i 2015 samlet set netto med 5 mia. kr. til de offentlige finanser, fordi mange er i job og betaler skat, mens relativt få modtager overførselsindkomst.
- Indvandrere fra ikke-vestlige lande indebærer derimod samlet set en udgift på 19 mia. kr. i 2015 – bl.a. fordi mange modtager overførselsindkomst og derfor bidrager mindre til de offentlige indtægter end de trækker på de offentlige udgifter.
- Der er meget stor variation i den enkeltes nettobidrag til de offentlige finanser – navnlig blandt indvandrere fra ikke-vestlige lande. I denne gruppe er det godt 36 pct., der i 2015 bidrager positivt til de offentlige finanser, mens omkring 15 pct. af gruppen indebærer en nettoudgift pr. person på mere end 200.000 kr. årligt.
- Den store variation i nettobidraget for ikke-vestlige indvandrere afspejler, at gruppen er meget sammensat og fx både omfatter flygtninge (modtagere af asyl), familiesammenførte og personer, der kommer til Danmark for at arbejde eller studere.

- Beskæftigede indvandrere bidrager positivt til de offentlige finanser ved årslønninger på omkring 200.000 kr. og derover. Det gælder både for indvandrere fra vestlige og ikke-vestlige lande.
- En stigning i beskæftigelsesfrekvensen for ikke-vestlige indvandrere ville i 2015 kunne styrke de offentlige finanser med ca. 1 mia. kr. for hver 1½ pct.-point beskæftigelsesfrekvensen øges for de 25-64-årige.
- Asylmodtagere og familiesammenførte til asylmodtagere indebærer i gennemsnit en forholdsvis stor nettoudgift for de offentlige finanser, men asylmodtagere i beskæftigelse bidrager i gennemsnit positivt til de offentlige finanser. Indvandrere med opholdstilladelse til erhverv har i gennemsnit et betydeligt positivt nettobidrag til de offentlige finanser. Det gælder især indvandrere under beløbsordningen.
- Efterkommere til indvandrere fra både vestlige og ikke-vestlige lande bidrager negativt til de offentlige finanser, hvilket skal ses i lyset af, at disse grupper hovedsageligt består af børn og unge.

Analysens anden del undersøger forskelle i nettobidraget mellem mænd og kvinder og på tværs af uddannelsesgrupper. Analysen viser bl.a. at for befolkningen som helhed er nettobidraget for mænd i gennemsnit mere end 60.000 kr. højere end for kvinder i 2015. Det skyldes primært forskelle i bidraget til de offentlige indtægter, da mænd i gennemsnit har en højere beskæftigelsesfrekvens, højere arbejdstid og højere indkomster end kvinder. Men forskellen afspejler fx også, at kvinder har højere levetid, og at kvinder derfor er overrepræsenteret i pensionsalderen, hvor de offentlige udgifter er høje. Det bemærkes, at en del af den lavere beskæftigelsesfrekvens for kvinder afspejler længere barselsperioder, og at forskelle i arbejdsmarkedsdeltagelse og indkomst bl.a. afspejler ønsker og valg, som gifte eller samlevende træffer i fællesskab.

Anden del af analysen viser desuden at:

- For alle herkomstgrupper gælder, at nettobidraget til de offentlige finanser er større for mænd end for kvinder.
- For indvandrere fra ikke-vestlige lande kan godt halvdelen af kønsforskellen i nettobidrag til de offentlige finanser forklares ved at kvinderne har lavere erhvervsdeltagelse og lavere arbejdstid. For kvinder af dansk oprindelse er det knap en tredjedel af kønsforskellen, der kan forklares ved lavere beskæftigelsesandel og lavere arbejdstid. Der er således et potentiale for at øge erhvervsdeltagelsen for kvindelige indvandrere fra ikke-vestlige lande.

- Hvis beskæftigelsesfrekvensen for kvindelige indvandrere og efterkommere øges, så kønsforskellene for herkomstgrupperne svarer til forholdene for personer af dansk oprindelse, kan de offentlige finanser potentielt forbedres med op mod 1½ mia. kr. årligt.
- For personer i den erhvervsaktive alder (med afsluttet uddannelse) stiger nettobidraget til de offentlige finanser med uddannelsesniveaut og er størst for personer med en lang videregående uddannelse. For indvandrere gælder det som hovedregel også, at nettobidraget til de offentlige finanser er stigende i (det medbragte) uddannelsesniveaut.
- Ifølge Danmarks Statistiks kortlægning af indvandreres medbragte uddannelse er det for indvandrere fra ikke-vestlige lande og personer af dansk oprindelse omtrent samme andel, der har en lang videregående uddannelse blandt de 25-64-årige. Det knytter sig betydelig usikkerhed til oplysningerne om indvandreres medbragte uddannelsesniveaut, da der er tale om selvrapporterede oplysninger, og fordi uddannelsesniveaut er imputeret/skønnet for en stor gruppe af indvandrere, hvor der ikke foreligger oplysninger om medbragt uddannelse. Desuden kan der være forskelle i det faglige niveau af de medbragte uddannelser og tilsvarende og uddannelser taget her i landet.
- Forskelle i uddannelsesniveaut mellem ikke-vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse kan kun forklare en relativ lille andel af de beregnede forskelle i nettobidraget til de offentlige finanser mellem de to grupper. De beregnede forskelle i nettobidraget mellem ikke-vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse afspejler således i højere grad forhold som lavere beskæftigelse og løn inden for de enkelte uddannelsesgrupper end et lavere uddannelsesniveaut – når de usikre oplysninger om indvandreres medbragte uddannelse lægges til grund.

Det skal understreges, at beregningerne i denne rapport er baseret på en række metodevalg og beregningstekniske antagelser, som påvirker opgørelsen, og som indebærer en vis analyseusikkerhed. Opgørelsen vedrører som nævnt året 2015, og den er derfor påvirket af konjunkturforskel og andre særlige eller midlertidige forhold, der påvirker de offentlige finanser i dette år.

1. Nettobidrag for indvandrergrupper

Det danske velfærdssamfund stiller offentlige serviceydelser til rådighed for borgerne. Det drejer sig om fx sundhedsydelser, undervisning, pleje og kulturtilbud. Samtidig udbetales en række forskellige overførselsindkomster til personer, som ikke er i beskæftigelse og opfylder betingelserne for modtagelse af de pågældende ydelser. Såvel de offentlige serviceydelser og overførsler finansieres gennem skatter og afgifter. Indretningen af velfærdssamfundet indebærer dermed en betydelig omfordeling mellem forskellige befolkningsgrupper.

Udgangspunktet for denne analyse er at søge at opgøre, hvor meget de enkelte indbyggere i Danmark på den ene side betaler i skatter og afgifter og på den anden side modtager fra det offentlige i form af ydelser og overførsler. Dette kaldes i det følgende for personens nettobidrag til de offentlige finanser. Ved at opgøre nettobidraget pr. person, er det blandt andet muligt at illustrere omfordeling mellem forskellige grupper i befolkningen. Det kan fx være grupper opdelt efter alder, uddannelsesniveau, arbejdsindkomst eller herkomst.

For at beregne den enkeltes nettobidrag, er det nødvendigt at fordele samtlige offentlige indtægter og udgifter på de enkelte personer, der bor i Danmark. For en række indtægter og udgifter foreligger denne individualisering umiddelbart i Danmarks Statistiks registre. Det er fx tilfældet for indkomstskatter, ejendoms-skatter samt udgifter til overførselsindkomster.

For øvrige indtægter og udgifter er individualiseringen så vidt muligt foretaget på baggrund af registeroplysninger om aktivitetsmål og beregnede enhedsudgifter (fx udgifter til uddannelse, sundhed og børnepasning) eller ved lovmodelberegninger ud fra gældende regler (fx vægtafgift og registreringsafgift). Der er imidlertid en række indtægts- og udgiftsområder, som ikke er knyttet direkte til den enkelte, og hvor der ikke foreligger registeroplysninger. Dette gælder fx for indtægterne fra selskabs- og produktionsskatter og udgifter til visse former for kollektivt forbrug. I disse tilfælde er det derfor nødvendigt at anvende forskellige fordelingsnøgler til individualiseringen, *jf. bilag 1*.

På baggrund af individualiseringen af de offentlige indtægter og udgifter for 2015 præsenteres i det følgende en opgørelse af forskellige befolkningsgruppers nettobidrag til de offentlige finanser. Analysen har særligt fokus på indvandrere og efterkommere fra henholdsvis vestlige og ikke-vestlige lande, men der vises også særskilte resultater for indvandrergrupper fordelt på opholdsgrundlag (fx asyl, familiesammenført, erhverv). Hovedresultaterne af analyserne i dette kapitel fremgår af *boks 1.1*.

Boks 1.1**Hovedresultater**

- Medregnes nettoudgifter til indvandrernes børn født i Danmark (efterkommere) er den samlede offentlige nettoudgift til indvandrere og efterkommere på 33 mia. kr. i 2015.
- For ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er nettoudgiften 36 mia. kr. i 2015, hvilket er 4 mia. kr. mere end i den tilsvarende opgørelse for 2014, der blev offentliggjort i foråret 2017. Omkring 1 mia. kr. heraf afspejler tekniske forhold, herunder opregning til 2015-priser. De resterende 3 mia. kr. skyldes bl.a. stigende nettoudgifter på grund af det store antal asylmodtagere i 2015.
- Indvandrere fra vestlige lande bidrager i 2015 samlet set netto med 5 mia. kr. til de offentlige finanser, fordi mange er i job og betaler skat, mens relativt få modtager overførselsindkomst.
- Indvandrere fra ikke-vestlige lande indebærer derimod samlet set en udgift på 19 mia. kr. i 2015 – bl.a. fordi mange modtager overførselsindkomst og derfor bidrager mindre til de offentlige indtægter end de trækker på offentlige udgifter.
- Der er imidlertid meget stor variation i den enkeltes nettobidrag til de offentlige finanser – navnlig blandt indvandrere fra ikke-vestlige lande. I denne gruppe er det godt 36 pct., der i 2015 bidrager positivt til de offentlige finanser, mens omkring 15 pct. af gruppen indebærer en nettoudgift pr. person på mere end 200.000 kr. årligt.
- Den store variation i nettobidraget for ikke-vestlige indvandrere afspejler, at gruppen er meget sammensat og fx både omfatter flygtninge (modtagere af asyl), familiesammenførte og personer, der kommer til Danmark for at arbejde eller studere.
- Beskæftigede indvandrere bidrager positivt til de offentlige finanser ved årslønninger på omkring 200.000 kr. og derover. Det gælder både for indvandrere fra vestlige og ikke-vestlige lande.
- En stigning i beskæftigelsesfrekvensen for ikke-vestlige indvandrere ville i 2015 kunne styrke de offentlige finanser med ca. 1 mia. kr. for hver 1½ pct.-point beskæftigelsesfrekvensen øges for de 25-64-årige.
- Asylmodtagere og familiesammenførte til asylmodtagere udgør i gennemsnit en forholdsvis stor nettoudgift for de offentlige finanser, men asylmodtagere i beskæftigelse bidrager positivt til de offentlige finanser. Indvandrere med opholdstilladelse til erhverv har i gennemsnit et betydeligt positivt nettobidrag til de offentlige finanser. Det gælder især indvandrere under beløbsordningen.
- Efterkommere til indvandrere fra både vestlige og ikke-vestlige lande bidrager negativt til de offentlige finanser, hvilket skal ses i lyset af, at disse grupper hovedsageligt består af børn og unge.

1.1 Nettobidrag for indvandrere og efterkommere

På baggrund af Danmarks Statistiks definition af vestlige og ikke-vestlige lande er befolkningen opdelt i fem herkomstgrupper:

- Indvandrere fra henholdsvis vestlige og ikke-vestlige lande
- Efterkommere fra henholdsvis vestlige og ikke-vestlige lande
- Personer af dansk oprindelse

Indvandrere defineres som personer, der opholder sig i Danmark, men er født i udlandet af forældre, som ikke er danske statsborgere på fødselstidspunktet. Efterkommere er født i Danmark af forældre, som er indvandrere. Bilag 2 indehol-

der en beskrivelse af Danmarks Statistiks afgrænsning af disse grupper, samt en oversigt over hvilke lande, der betegnes som vestlige og ikke-vestlige.

I 2015 er den samlede nettoudgift til indvandrere og efterkommere opgjort til 33 mia. kr. Heraf kan 19 mia. kr. henføres til nettoudgifter til efterkommere, mens 14 mia. kr. vedrører indvandrere, *jf. tabel 1.1.*

Tabel 1.1
Nettobidrag til de offentlige finanser, opdelt på herkomst

	Antal 2015	2015	2014 (revideret)	2014 (tidligere offentliggjort)	Ændring (2014-2015)
	1.000 personer		Mia. kr. (årets priser)		
Hele befolkningen	5.689	-36	21	28	-64
<i>Dansk oprindelse</i>	<i>5.012</i>	<i>-2</i>	<i>50</i>	<i>56</i>	<i>-58</i>
<i>Indvandrere og efterkommere i alt</i>	<i>678</i>	<i>-33</i>	<i>-29</i>	<i>-28</i>	<i>-6</i>
- Ikke-vestlige indvandrere	301	-19	-16	-16	-3
- Ikke-vestlige efterkommere	136	-17	-17	-17	-0
- Vestlige indvandrere	216	5	5	6	-1
- Vestlige efterkommere	24	-2	-2	-2	-0

Anm.: Nettobidragene for 2014 (tidligere offentliggjort) er en gengivelse af resultaterne fra analysen *Indvanderes nettobidrag til de offentlige finanser, Finansministeriet 2017*. Summer kan afvige fra totalen som følge af afrunding.

Kilde: Egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag.

I forhold til den tilsvarende analyse, som Finansministeriet offentliggjorde i april 2017, er nettoudgiften til indvandrere og efterkommere øget med knap 6 mia. kr. fra 2014 til 2015. Heraf skyldes godt 1 mia. kr. at opgørelsen af nettobidraget for 2014 er justeret i forbindelse med offentliggørelsen af indeværende analyse bl.a. på grund af opdateringer af de offentlige indtægter og udgifter og justeringer i opgørelsesmetoden, *jf. bilag 3.*

Det bemærkes, at analysen tager udgangspunkt i den faktiske offentlige saldo for 2015, som blandt andet er påvirket af konjunktursituationen og særlige midlertidige forhold. Hvis der korrigeres for disse særlige forhold i 2015, ville nettobidraget for indvandrere og efterkommere øges med knap 3 mia. kr., mens nettobidraget for personer af dansk oprindelse ville reduceres med knap 6 mia. kr. i forhold til opgørelsen i tabel 1.1, *jf. bilag 4.*

For personer af dansk oprindelse er nettobidraget faldet med ca. 58 mia. kr. fra 2014 til 2015. Det skyldes netop, at analyserne tager udgangspunkt i den faktiske offentlige saldo. I 2014 var den offentlige saldo påvirket af en række midlertidige forhold, som især påvirkede nettobidraget for personer af dansk oprindelse i en gunstig retning. Den meget store forskel skyldes, at der i 2014 var ekstraordinært store indtægter fra henholdsvis beskatning af hævet kapitalpensionsordning (om-

lægninger til aldersopsparing) og PAL-skat. Også i 2015 var der ekstraordinære – omend mindre – indtægter fra beskatning ved omlægning fra kapitalpension til aldersopsparing. Samlet betyder midlertidige forhold i 2015 betydeligt mindre for opgørelsen end i 2014.

Den forholdsvis store nettoudgift til efterkommere afspejler først og fremmest, at langt de fleste efterkommere er børn og unge, der trækker på de offentligt finansierede serviceydelser til bl.a. børnepasning, uddannelse og sundhed, mens kun en mindre del er i den erhvervsaktive alder, således at gruppen som helhed kun i et begrænset omfang bidrager til de offentlige indtægter, *jf. nedenfor*.

For indvandrere er der store forskelle i størrelsen af nettobidraget på tværs af oprindelseslande. Indvandrere fra vestlige lande bidrager i gennemsnit positivt til de offentlige finanser med et samlet bidrag på 5 mia. kr., mens indvandrere fra ikke-vestlige lande udgør en nettoudgift på 19 mia. kr. i 2015. Den store forskel afspejler primært, at indvandrere fra vestlige lande er bedre integreret på arbejdsmarkedet og derfor i højere grad end indvandrere fra ikke-vestlige lande bidrager til skatteindtægterne og i mindre grad modtager overførselsindkomst.

Ifølge opgørelsen er de samlede nettoudgifter til indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande på 36 mia. kr. i 2015. Det er 4 mia. kr. mere end i den opgørelse for 2014 som Finansministeriet udarbejdede i foråret 2017. Omkring 1 mia. kr. heraf afspejler tekniske forhold, herunder opregning til 2015-priser. De resterende 3 mia. kr. dækker blandt andet over, at antallet af indvandrere fra ikke-vestlige lande steg fra 2014 til 2015 – bl.a. som følge af det store flygtningepres mod Danmark og resten af Europa. En forholdsvis stor andel af nettoindvandringen i 2015 var børn og unge, så ændringer i aldersfordelingen har også bidraget til stigningen i nettoudgiften. Stigningen i antallet af herboende ikke-vestlige indvandrere og ændringer i alderssammensætningen har isoleret set bidraget med en stigning fra 2014 til 2015 i nettoudgiften til ikke-vestlige indvandrere på 2,3 mia. kr., *jf. boks 1.2*.

Boks 1.2**Dekomponering af ændringer i nettobidraget fra 2014 til 2015**

For alle herkomstgrupperne er det beregnede nettobidrag til de offentlige finanser lavere i 2015 end de tilsvarende opgørelser for 2014 i analysen *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser, Finansministeriet april 2017*. En mindre del af de forøgede nettoudgifter kan henføres til at nettobidragene i den aktuelle analyse er opgjørt i 2015-priser (i stedet for 2014 priser). Heruover er opgørelsen for 2014 opdateret med nye data og mindre justeringer i opgørelsesmetoden.

Den faktiske udvikling fra 2014 til 2015 har bidraget til at øge nettoudgifterne til indvandrere og efterkommere under ét. Bidraget herfra kan for de enkelte herkomstgrupper dekomponeres i et bidrag fra ændringer i henholdsvis (1): Antal personer, (2): Alderssammensætning, (3): Arbejdsmarkedstilknytning og (4): Enhedsudgifter (netto), *jf. tabel a*.

Tabel a**Dekomponering af ændring i nettobidrag fra 2014 til 2015**

	Ændring 2014-15 Mia. kr. (løbende)	Heraf bidrag fra:					Enheds- udgift (netto)
		Reviderede 2014	Pris- og lønniveau	Antal	Alders- sammen- sætning	Arbejds- markeds- tilknytning	
		Mia. kr. (2015-niveau)					
Hele befolkningen	-64,1	-7,4	0,4	-2,2	-3,1	8,8	-60,5
<i>Dansk oprindelse</i>	<i>-58,5</i>	<i>-6,0</i>	<i>0,9</i>	<i>0,0</i>	<i>-3,2</i>	<i>8,5</i>	<i>-58,7</i>
<i>Indvandrere og efter- kommere i alt</i>	<i>-5,6</i>	<i>-1,4</i>	<i>-0,5</i>	<i>-2,3</i>	<i>0,1</i>	<i>0,3</i>	<i>-1,8</i>
- Ikke-vestlige indvandrere	-3,5	-0,3	-0,3	-2,2	-0,1	0,1	-0,7
- Ikke-vestlige efterkommere	-0,5	-0,2	-0,3	-0,7	0,4	0,2	0,2
- Vestlige indvandrere	-1,4	-0,8	0,1	0,7	-0,1	0,1	-1,3
- Vestlige efterkommere	-0,3	-0,1	-0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0

Anm.: For både vestlige og ikke-vestlige indvandrere er dekomponeringen foretaget separat inden for hver type af opholdsgrundlag (5 grupper, *jf. afsnit 1.3*), og der er dernæst summeret over de 5 typer af opholdsgrundlag. Det betyder, at dekomponeringen af den samlede ændring på de enkelte bidrag afspejler, at opholdsgrundlagssammensætningen for nyttilkomne indvandrere i 2015 afviger fra sammensætningen for herboende indvandrere ved udgangen af 2014.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Det positive nettobidrag fra indvandrere fra vestlige lande er reduceret med 1,4 mia. kr. fra 2014 til 2015 i forhold til sidste offentliggørelse på trods af, at antallet af indvandrere fra vestlige lande er steget, at forskydninger i alderssammensætningen har bidraget positivt og at beskæftigelsesfrekvensen er steget lidt for gruppen. Det lavere bidrag skal bl.a. ses i lyset af, at det gennemsnitlige nettobidrag (rensset for forskydninger i køn- alders- og socioøkonomisk sammensætning) er reduceret fra 2014 til 2015, og at det positive nettobidrag for 2014 er blevet nedjusteret med 0,8 mia. kr. med denne opgørelse.

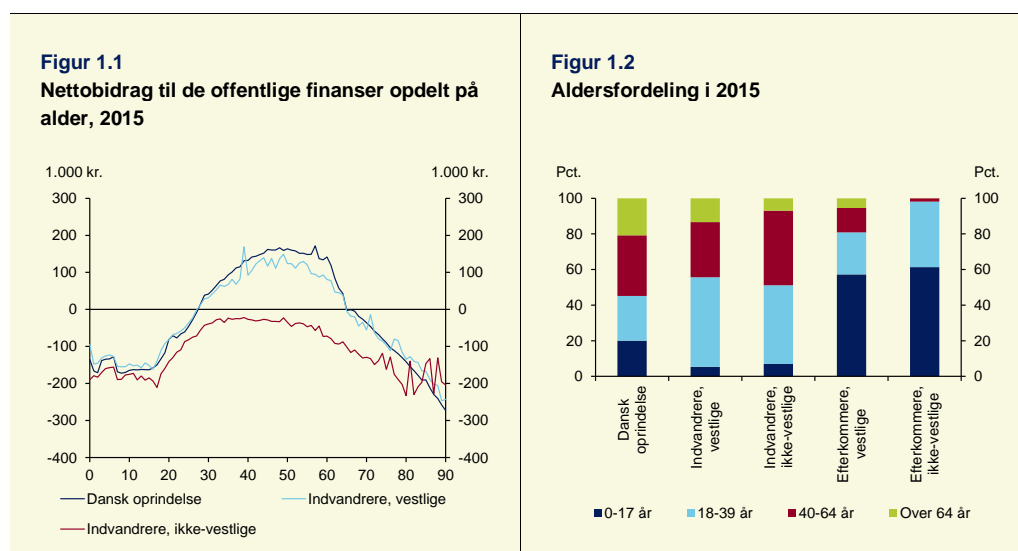
1.2 Alders betydning for nettobidraget

Velfærdssamfundets indretning medfører, at personers bidrag til de offentlige finanser varierer helt naturligt over livet. Børn og ældre indebærer typisk en nettoudgift, mens personer i de erhvervsaktive aldre typisk bidrager positivt til de offentlige finanser, *jf. figur 1.1*. Når man sammenligner forskellige befolknings-

grupperes nettobidrag til de offentlige finanser, kan en del af de målte forskelle således afspejle forskelle i alderssammensætningen mellem grupperne. I bilag 5 er der redegjort nærmere for nettobidraget over livet.

De store negative bidrag fra efterkommere skyldes, at efterkommere som nævnt overvejende består af børn og unge, der trækker på de offentlige udgifter til fx pasning og uddannelse, og som kun i mindre grad bidrager til de offentlige indtægter. For både efterkommere fra vestlige og ikke-vestlige lande er det således omkring 60 pct., der er under 18 år, *jf. figur 1.2*.

I de kommende årtier må det forventes, at efterkommere fra ikke-vestlige lande i højere grad bidrager positivt til de offentlige finanser i takt med, at de i større omfang bliver repræsenteret i de erhvervsaktive aldersgrupper, og derfor i højere grad opnår beskæftigelse og betaler skat.¹

Anm.: Alderen er opgjort ultimo 2015.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Indvandrere fra især ikke-vestlige lande er derimod overrepræsenteret i den erhvervsaktive alder. Det skyldes, at indvandrere typisk kommer til Danmark som unge, og at det fortsat er relativt få af de herboende indvandrere, der har nået pensionsalderen. Sammenlignet med efterkommere og personer af dansk oprindelse giver alderssammensætningen for indvandrere derfor et godt udgangspunkt for, at herkomstgruppen kan bidrage positivt til de offentlige finanser.

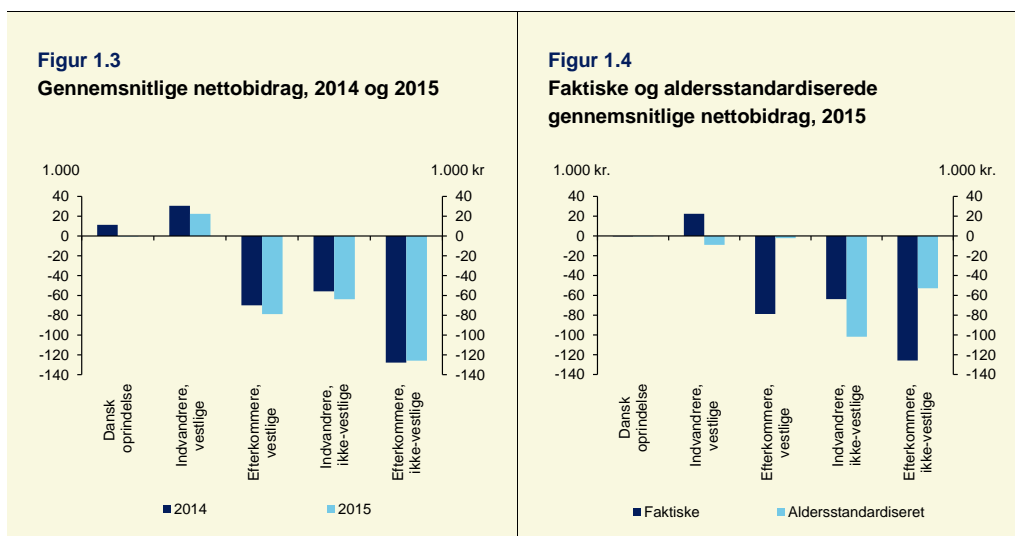
På trods af den gunstige alderssammensætning udgør indvandrere en samlet nettoudgift på 14 mia. kr. i 2015. Det dækker imidlertid over store forskelle blandt vestlige og ikke-vestlige indvandrere. Således indebærer indvandrere fra

¹ Befolkningsprognosen viser, at andelen af vestlige efterkommere i den erhvervsaktive alder vil falde i nærmeste år, da årgangene af nyfødte vestlige efterkommere ventes at blive større end de årgange, som når den erhvervsaktive alder.

ikke-vestlige lande i gennemsnit en nettoudgift på 64.000 kr. pr. person, mens indvandrere fra vestlige lande i gennemsnit bidrager med 22.000 kr. pr. person til de offentlige finanser, *jf. figur 1.3*.

Hvis der i beregningen af nettobidragene korrigeres for de underliggende forskelle i alderssammensætningen mellem grupperne (aldersstandardisering), øges nettobidraget betydeligt for såvel vestlige og ikke-vestlige efterkommere, da de pågældende befolkningsgrupper i udgangspunktet er underrepræsenteret blandt de erhvervsaktive ældre, *jf. figur 1.4 og bilag 5*.

For indvandrere fra vestlige lande medfører aldersstandardiseringen et fald i det gennemsnitlige nettobidrag fra 22.000 kr. til -9.000 kr. Det skyldes, at vestlige indvandrere som nævnt er overrepræsenteret i de erhvervsaktive ældre, som i gennemsnit bidrager positivt til de offentlige finanser. Indvandrere fra ikke-vestlige lande er også overrepræsenteret i de erhvervsaktive ældre, og aldersstandardiseringen medfører derfor, at det gennemsnitlige nettobidrag for ikke-vestlige indvandrere reduceres til -102.000 kr.

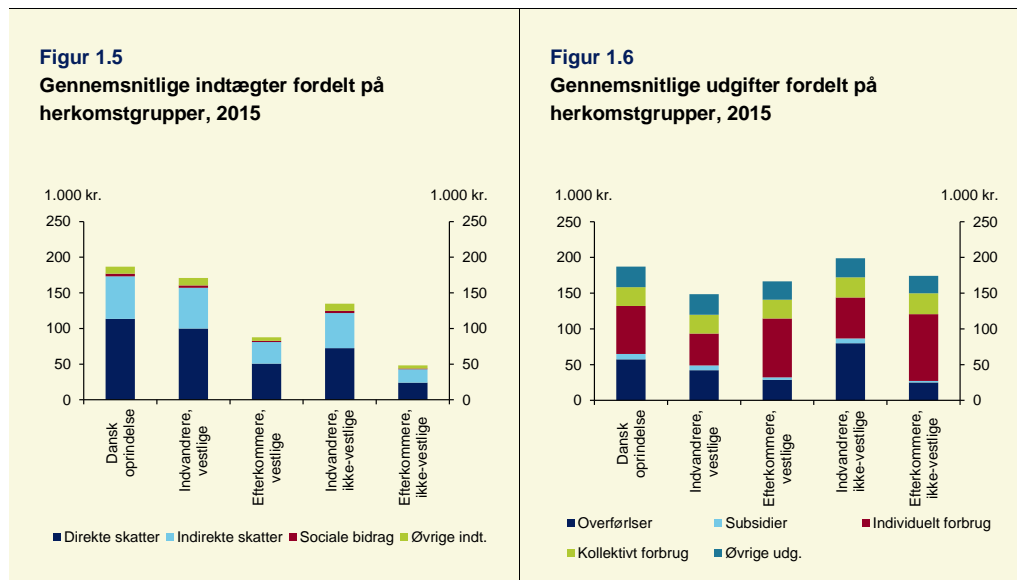

Anm.: Nettobidragene for 2014 er resultaterne fra analysen *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser, Finansministeriet 2017*. I 2015 er det faktiske gennemsnitlige nettobidrag for personer af dansk oprindelse omtrent nul. Ved aldersstandardiseringen i figur 1.4 beregnes det gennemsnitlige nettobidrag for herkomstgruppen i det hypotetiske scenarie, hvor herkomstgruppens alderssammensætning svarer til alderssammensætningen for personer af dansk oprindelse. Se bilag 5 for en nærmere beskrivelse af metoden bag figur 1.4.

Kilde: Egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag.

At de aldersstandardiserede gennemsnitlige nettobidrag for ikke-vestlige indvandrere og deres efterkommere adskiller sig markant fra det gennemsnitlige nettobidrag for personer af dansk oprindelse, viser at aldersforskelle ikke alene kan forklare forskellene i gruppernes gennemsnitlige nettobidrag. Forskellene efter aldersstandardisering afspejler således bl.a. forskelle i befolkningsgruppernes tilknytning til arbejdsmarkedet – herunder timeløn og arbejdstid, *jf. bilag 6*.

Det negative bidrag til de offentlige finanser for indvandrere fra ikke-vestlige lande skyldes især, at gruppen i mindre omfang bidrager med indtægter i form af direkte og indirekte skatter, samt at ikke-vestlige indvandrere i større omfang end de øvrige herkomstgrupper modtager overførselsindkomst, *jf. figur 1.5 og figur 1.6*. For en detaljeret opgørelse af de offentlige indtægter og udgifter for indvandrere, efterkommere og personer af dansk oprindelse henvises til bilag 7.

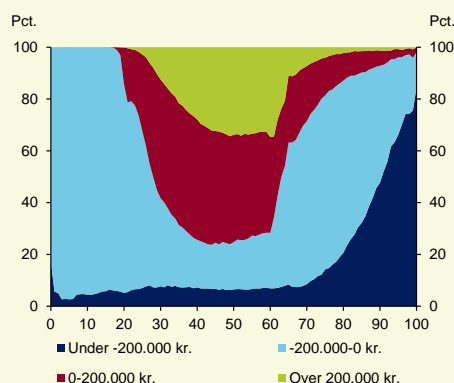
Anm.: Direkte skatter indeholder bl.a. kildeskatte, PAL-skate og selskabsskat. Indirekte skatter indeholder produktions- og forbrugsafgifter. Individuelt offentligt forbrug består primært af udgifter til offentlige serviceydelser.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

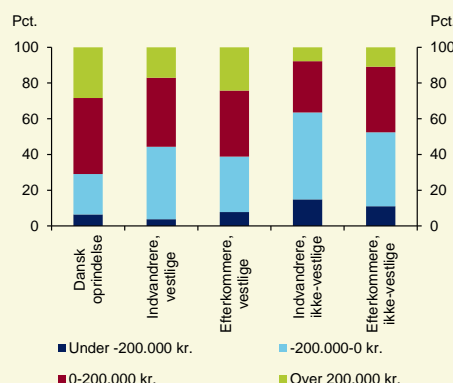
De aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag dækker over en betydelig variation i den enkeltes nettobidrag. Variationen er særlig stor blandt personer i den erhvervsaktive alder, hvilket bl.a. afspejler forskelle i den enkeltes tilknytning til arbejdsmarkedet og lønindkomst mv. Blandt de 40-59-årige i hele befolkningen er det fx omkring hver fjerde, der bidrager negativt til de offentlige finanser, og omkring 30-35 pct., der bidrager positivt med mere end 200.000 kr., *jf. figur 1.7*.

Også inden for de enkelte herkomstgrupper er der en betydelig individuel variation i størrelsen af nettobidraget. For personer af dansk oprindelse er det omkring 71 pct., der bidrager positivt til de offentlige finanser, mens det for ikke-vestlige indvandrere er godt 36 pct., der bidrager positivt, *jf. figur 1.8*. Ca. 6 pct. af de ikke-vestlige indvandrere bidrager positivt med mere end 200.000 kr. årligt, mens omkring 15 pct. bidrager negativt med mere end -200.000 kr. årligt.

Figur 1.7
Fordeling af nettobidrag på tværs af alder for hele befolkningen, 2015

Figur 1.8
Fordeling af nettobidrag på tværs af herkomstgrupper, 2015

Anm.: Udgifterne forbundet med barne- og ungdomsårene er knyttet til barnet og ikke forældrene, hvilket påvirker nettobidraget set over livet. De gennemsnitlige nettobidrag er beregnet på baggrund af helårspersoner.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

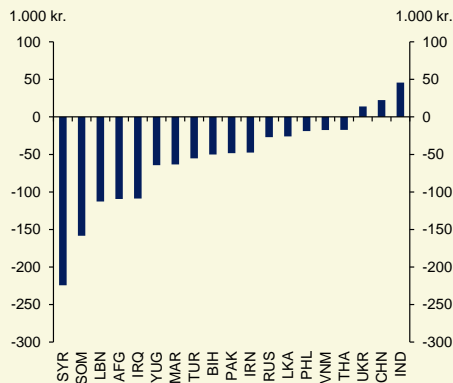
1.3 Forskelle på tværs af oprindelseslande

De gennemsnitlige nettobidrag for indvandrere fra vestlige og ikke-vestlige lande dækker også over store forskelle på tværs af indvandrernes oprindelseslande. Blandt de ikke-vestlige lande, er det indvandrere fra Syrien og Somalia, der indebærer de største gennemsnitlige offentlige nettoudgifter pr. person, *jf. figur 1.9*. Indvandrere fra de fleste andre ikke-vestlige lande indebærer ligeledes offentlige nettoudgifter pr. person, men der er enkelte ikke-vestlige lande, hvor indvandrere ifølge opgørelsen har et positivt nettobidrag til de offentlige finanser pr. person. Det gælder bl.a. personer fra Kina og Indien. Det afspejler formentlig, at en stor andel af indvandrene fra disse lande kommer til Danmark for at arbejde - herunder via beløbsordningen - samt at uddannelsesniveaue for indvandrede personer fra Kina og Indien er relativt højt, *jf. kapitel 2*.

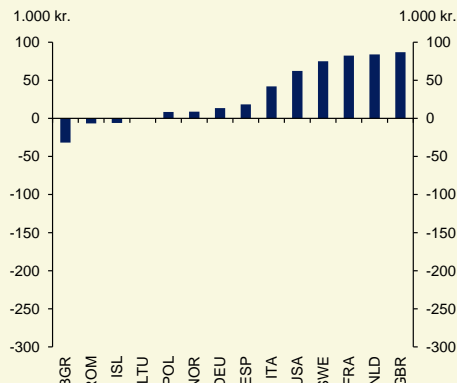
Indvandrere fra de fleste vestlige lande har et positivt nettobidrag til de offentlige finanser pr. person. Indvandrere fra USA, Sverige, Frankrig, Holland og Storbritannien bidrager fx alle i gennemsnit med mere end 60.000 kr. årligt til de offentlige finanser, *jf. figur 1.10*.

Figur 1.9
Gennemsnitlige nettobidrag fordelt på ikke-vestlige oprindelseslande, 2015

Figur 1.10
Gennemsnitlige nettobidrag fordelt på vestlige oprindelseslande, 2015

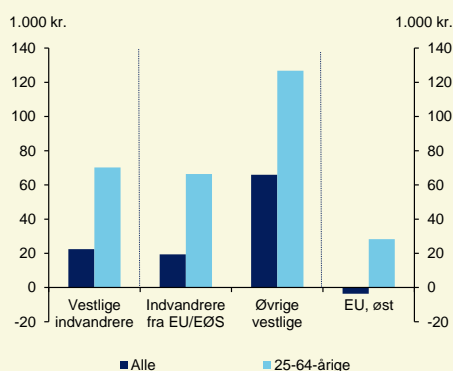

Anm.: Indvandrernes efterkommere er ikke medtaget. Der er kun vist oprindelseslande, hvor der bor mindst 5.000 personer i Danmark. Se tabel 1 og tabel 2 i bilag 2 for en liste over antallet af indvandrere fra de enkelte lande samt forklaring til forkortelserne.

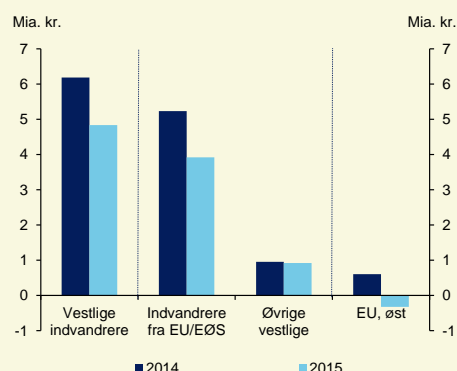
Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Hovedparten af indvandrere fra vestlige lande kommer fra EU/EØS-lande, hvor der er fri bevægelighed for arbejdskraften på tværs af landegrænser. Indvandrere fra disse lande bidrager (i gennemsnit) positivt til de offentlige finanser med 20.000 kr. pr. person, *jf. figur 1.11*. Siden udvidelsen af EU med en række østeuropæiske lande er indvandringen herfra øget. Sammenlagt bidrager indvandrere fra EU/EØS-lande med omkring 4 mia. kr. til de offentlige finanser, mens indvandrere fra de nye EU-medlemslande (EU, øst) har en omtrent neutral virkning på de offentlige finanser, *jf. figur 1.12*.

Figur 1.11
Gennemsnitlige nettobidrag i 1.000 kr. for vestlige indvandrere, 2015

Figur 1.12
Samlede nettobidrag i mia. kr. for indvandrere fra vestlige lande

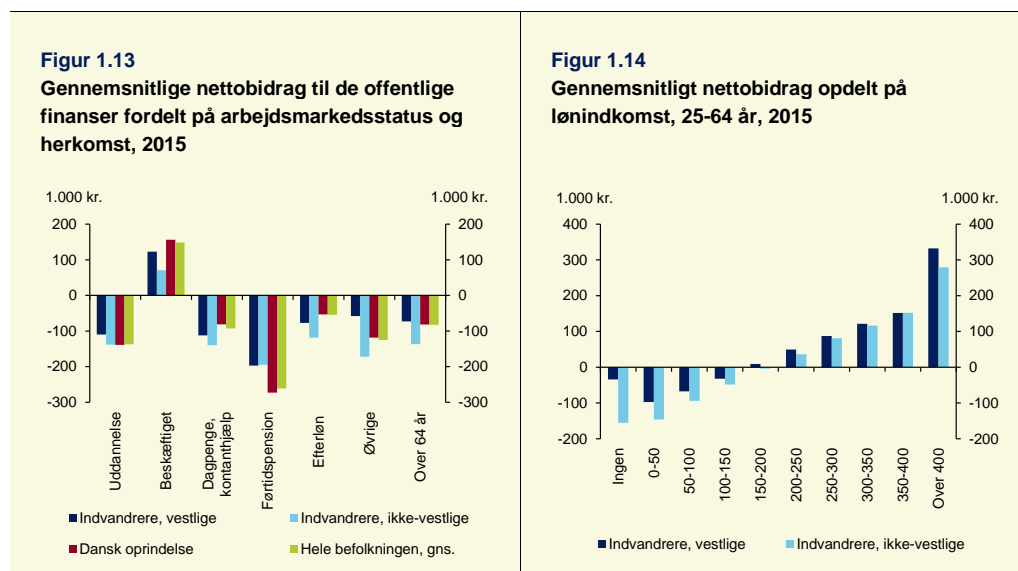
Anm.: EU, øst indeholder indvandrere fra de nye medlemslande efter øst-udvidelsen af EU fra 2004. I figur 1.12 er tallene opgjort i løbende priser og for 2014 er opgørelsen baseret på analysen *Indvanderes nettobidrag til de offentlige finanser, april 2017*.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Ved offentliggørelsen af den tilsvarende analyse for 2014 indebar indvandrere fra de nye EU-medlemslande en svag positiv nettoindtægt for de offentlige finanser på godt ½ mia. kr. I 2015 er nettobidraget for denne gruppe er faldet til ca. -¼ mia. kr. på trods af, at beskæftigelsesfrekvensen for gruppen i samme periode er øget med ca. 1½ pct. point. Baggrunden for at nettobidraget fra denne gruppe er reduceret fra 2014 til 2015 er for det *første*, at nettoindtægten for 2014 er nedjusteret lidt i forbindelse med denne offentliggørelse. For det *andet* har den generelle forværring af den faktiske offentlige saldo fra 2014 til 2015 været medvirkende til at reducere gruppens nettobidrag. Hvis der tages højde for særlige midlertidige forhold i 2015 i opgørelsen af nettobidraget for personer fra de nye EU-lande, *jf. bilag 4*, ville nettobidraget for personer fra de nye EU-lande opgøres knap ½ mia. kr. højere og dermed udgøre en lille nettoindtægt (ca. 160 mio. kr.).

1.4 Arbejdsmarkedstilknytning og nettobidrag til de offentlige finanser

Den enkeltes nettobidrag til de offentlige finanser afhænger i vidt omfang af, om vedkommende er i beskæftigelse eller modtager overførselsindkomst. Med et gennemsnitligt nettobidrag på knap 149.000 kr. er beskæftigede personer den eneste gruppe opgjort på baggrund af arbejdsmarkedsstatus, der i gennemsnit bidrager positivt til de offentlige finanser. Førtidspensionister er den type af overførselsmodtagere, der netto har det højeste træk på de offentlige finanser med en nettoudgift på 261.000 kr. i gennemsnit, *jf. figur 1.13*.

Anm.: Kun personer over 18 år er medtaget i figur 1.13. Opgjort på baggrund RAS-status, ultimo november 2015.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

De markante forskelle i størrelsen af nettobidraget mellem henholdsvis beskæftigede og modtagere af overførselsindkomst gælder både for indvandrere og per-

soner af dansk oprindelse. Nettobidraget for indvandrere i beskæftigelse er imidlertid lavere end for personer af dansk oprindelse. Det kan afspejle, at beskæftigede indvandrere både har lavere løn og lavere arbejdstid i løbet af året end personer af dansk oprindelse.

Blandt de beskæftigede er nettobidraget størst for personer med høje indkomster, især fordi skattebetalingen og forbrugsafgifter stiger med indkomsten. Men også for indvandrere med arbejdsindkomster omkring 200.000 kr. og derover er nettobidraget til de offentlige finanser i gennemsnit positivt, *jf. figur 1.14*. Det viser, at der ikke nødvendigvis kræves meget høje indkomster, før indvandrere i arbejde bidrager positivt til de offentlige finanser. Det bemærkes, at den såkaldte ”beløbsordning” giver udlændinge udenfor EU/EØS-området særlig let adgang til det danske arbejdsmarked til personer, som er tilbudt et arbejde med en årlig løn på mindst 417.793,60 kr. (2018-niveau).

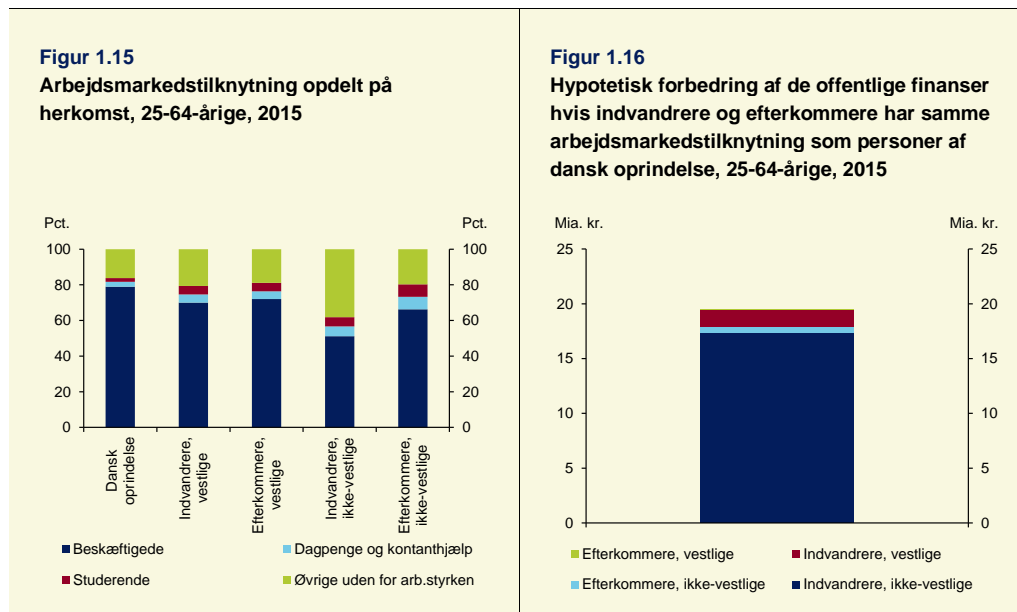
Med de markante forskelle i nettobidraget for henholdsvis beskæftigede og modtagere af overførselsindkomst er det åbenlyst, at beskæftigelsesomfanget i en given befolkningsgruppe har stor betydning for gruppens gennemsnitlige netto-bidrag til de offentlige finanser.

I 2015 var det omkring halvdelen af de 25-64-årige indvandrere fra ikke-vestlige lande, der var i beskæftigelse, mens beskæftigelsesfrekvensen for personer af dansk oprindelse var omkring 79 pct. for samme aldersgruppe, *jf. figur 1.15*.

Det peger på, at der er et betydeligt potentiale for at styrke de offentlige finanser, hvis ikke-vestlige indvandrere (og deres efterkommere) i højere grad er i beskæftigelse. Hvis det som et regneeksempel hypotetisk antages, at indvandrere og efterkommere havde samme beskæftigelses- og overførselsfrekvens som jævnaldrende personer af dansk oprindelse, ville de offentlige finanser blive forbedret med i størrelsesordenen 20 mia. kr. i 2015, *jf. figur 1.16*. Heraf udgør bidraget fra ikke-vestlige indvandrere ca. 17 mia. kr. Det svarer til, at de offentlige finanser kunne forbedres med ca. 1 mia. kr. for hver gang beskæftigelsesfrekvensen for ikke-vestlige indvandrere blev øget med 1½ pct.point i 2015. I bilag 6 er redegjort nærmere for denne hypotetiske potentialeberegning.

Langt hovedparten kan henføres til et hypotetisk potentiale fra indvandrere af ikke-vestlige lande, men der er også et potentiale fra de øvrige herkomstgrupper, herunder indvandrere fra vestlige lande og efterkommere fra ikke-vestlige lande.

Det bemærkes, at der er tale om en stiliseret potentialeberegning, som bygger på hypotetiske forbedringer af navnlig ikke-vestlige indvandreres og deres efterkommeres tilknytning til arbejdsmarkedet. Der kan således ikke umiddelbart peges på konkrete økonomiske reformer mv., der kan forventes at indebære en forbedring af integrationen og beskæftigelsen i et sådant omfang.

Anm.: Den hypotetiske forbedring af de offentlige finanser i figur 1.16 er beregnet under forudsætning af, at indvandrere og efterkommere har samme arbejdsmarkedstilknytning som personer af dansk oprindelse for alle aldersgrupper. Se bilag 6 for en nærmere beskrivelse af metoden bag figur 1.16.
Kilde: Egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag.

1.5 Opholdsgrundlag og ny-indvandrede

Indvandreres bevæggrund for at komme til Danmark har stor betydning for, om den enkelte bidrager positivt eller negativt til de offentlige finanser. Der er således store forskelle på indvandreres nettobidrag på tværs af indvandreres opholdsgrundlag. Personer, der er kommet til landet for at arbejde, bidrager samlet set positivt til de offentlige finanser, uanset om de kommer fra vestlige eller ikke-vestlige lande. Personer, som først kom til landet som asylmodtagere eller ved familiesammenføring, bidrager negativt til de offentlige finanser i 2015. I det følgende er alle vestlige og ikke-vestlige indvandrere fordelt på følgende fire grupper på baggrund af deres første registrerede opholdsgrundlag siden 1997:

- Asyl mv. (inkl. familiesammenførte til asyl)
- Familiesammenførte i øvrigt (ekskl. familiesammenførte til asyl)
- Erhverv
- Studie mv.

Gruppen af indvandrere, der har asyl mv. som opholdsgrundlag, består stort set kun af ikke-vestlige indvandrere, mens familiesammenførte består af godt 90 pct. ikke-vestlige indvandrere. *Erhverv* består af ca. 70 pct. vestlige indvandrere og omfatter borgere fra EU/EØS-medlemslande, der har opholdskort/registreringsbevis med henblik på lønarbejde samt af andre personer, der i sin tid kom til landet med erhvervsmæssig opholdstilladelse. Gruppen *studie mv.* består

af ca. 65 pct. vestlige indvandrere og indeholder praktikanter og personer, der kommer til Danmark for at studere, herunder borgere fra EU/EØS.

Tabel 1.2
Nettobidrag til de offentlige finanser opdelt på opholdsgrundlag, 2015

	Nettobidrag i alt	Personer	Gennemsnit
	Mia. kr.	1.000	1.000 kr.
Hele befolkningen	-36	5.689	-6
Asyl mv.	-9	54	-167
Familiesammenførte i øvrigt	-4	67	-54
Erhverv	6	81	76
Studie mv.	-1	49	-14
Øvrige indvandrere og uoplyst opholdsgrundlag	-7	267	-27

Anm.: Antallet af personer er angivet i helårspersoner. Hvis en person er indvandret til Danmark flere gange, anvendes opholdsgrundlaget fra personens første opholdsgrundlag. Der foreligger kun oplysninger om opholdsgrundlag for personer, der er kommet til landet efter 1997, hvorfor kun ca. halvdelen af alle herboende indvandrere kan fordeles på de fire grupper. Desuden indgår nordiske statsborgere i gruppen af øvrige indvandrere, da de er fritaget fra at søge opholdstilladelse. Gruppen *Erhverv* omfatter også medfølgende familiemedlemmer. Den forholdsvis lave nettoudgift til personer med studieophold afspejler bl.a., at opholdsgrundlaget er opgjort efter personens første opholdsgrundlag.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Nettobidraget for asylmodtagere mv. var -9 mia. kr. i 2015, *jf. tabel 1.2*. Det negative nettobidrag for gruppen med asyl skyldes, at de i gennemsnit bidrager markant mindre til indtægtsiden og i højere grad trækker på offentlige serviceydelser og overførsler end befolkningen som helhed.

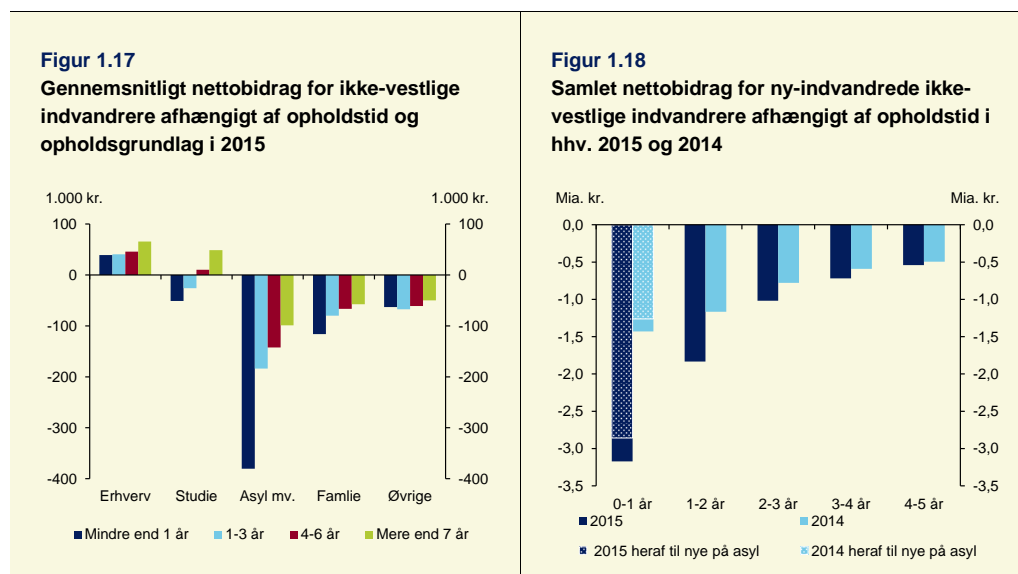
Omvendt bidrager personer med *erhverv* som opholdsgrundlag positivt med 6 mia. kr. i alt. Personer i denne gruppe bidrager i gennemsnit væsentligt mere end befolkningen som helhed, da de i gennemsnit både har højere skattebetalinger og samtidig trækker mindre på de offentlige indkomstoverførsler.

Nettoudgiften til personer med asyl som første opholdsgrundlag er steget med ca. 2,6 mia. kr. i forhold til opgørelsen af nettobidrag for 2014 (baseret på den opdaterede 2014-opgørelse efter pris- og lønregulering). Den primære forklaring er, at der indgår betydeligt flere asylmodtagere i befolkningen i 2015 end i 2014 som følge af de store asylstrømme til Europa og Danmark i 2014 og 2015.²

Hertil kommer, at ny-indvandrede med asyl som opholdsgrundlag har svagere arbejdsmarkedstilknytning end asylmodtagere, der har været i landet i flere år. Den gennemsnitlige nettoudgift pr. person for asylmodtagere, der har været i

² Asylmodtagere indgår først i befolkningen efter endt sagsbehandling. Opholdstiden er regnet fra det første år, hvor personen indgår i befolkningen.

landet 1-3 år er kun ca. halvt så stor, som for personer der netop er kommet til landet (og har fået godkendt deres asylansøgning), jf. figur 1.17. Det skyldes både, at de gennemsnitlige offentlige udgifter falder, mens de gennemsnitlige offentlige indtægter stiger med opholdstiden i takt med, at en større andel af gruppen opnår beskæftigelse. Desuden bliver en del af udgifterne til selve asylsystemet tilskrevet nyttilkomne asylmodtagere i denne opgørelse af nettobidraget.

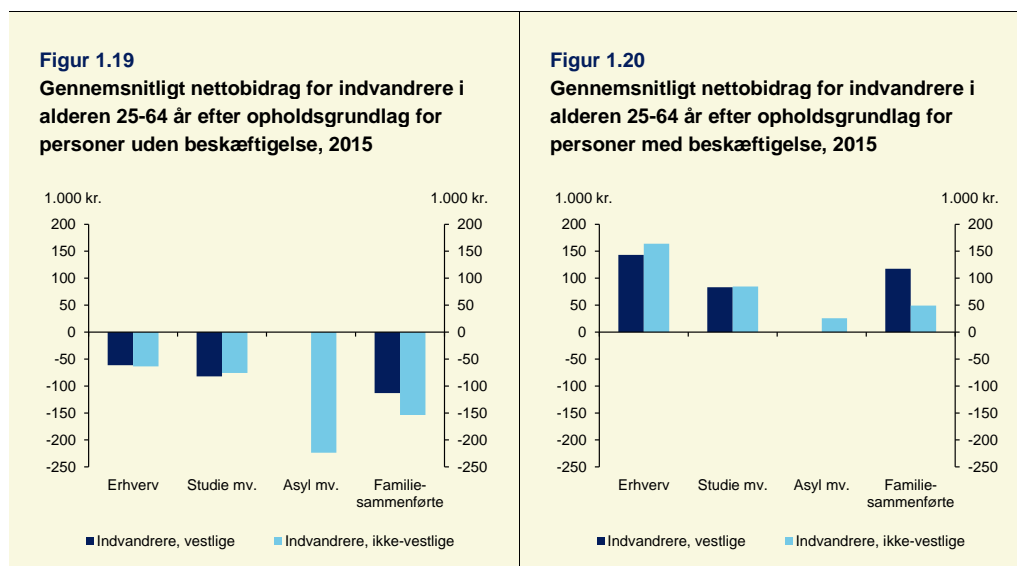

Anm.: Tallene for 2014 er baseret på den reviderede opgørelse for 2014, da metoden for fordeling af asyludgifter er justeret ift. den oprindelige opgørelse for 2014. Det bemærkes desuden, at det beregnede udgifter til asylmodtagere med under 1 års opholdstid er meget afhængige af den anvendte metode til fordeling af udgifter til asylbehandling og asylmodtagelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Den høje nettoudgift til ny-indvandrede asylmodtagere har været medvirkende til, at den samlede nettoudgift til ny-indvandrede ikke-vestlige indvandrere som helhed er steget i 2015, jf. figur 1.18. Nettoudgifter til personer med ophold til asyl mv. udgør omkring 90 pct. af den samlede nettoudgift til nyttilkomne ikke-vestlige indvandrere i 2015. Den store nettoudgift skyldes i overvejende grad det høje antal af nyttilkomne i kombination en forholdsvis lav beskæftigelsesfrekvens, og at udgifterne er større for nyttilkomne end for gruppen af asylmodtagere som helhed.

Uanset hvilket opholdsgrundlag, den enkelte opholder sig i landet på, er beskæftigelse en helt afgørende forudsætning for, om den enkelte person bidrager positivt til de offentlige finanser i et givet år. Indvandrere i den erhvervsaktive alder, der ikke er i beskæftigelse, bidrager således i gennemsnit negativt til de offentlige finanser, mens indvandrere i beskæftigelse i gennemsnit bidrager positivt – uanset opholdsgrundlaget, jf. figur 1.19 og 1.20. En asylmodtager i beskæftigelse i 2015 bidrager således i gennemsnit mere til de offentlige finanser end en gennemsnitlig person af dansk oprindelse (alle danskere inkl. ikke-beskæftigede samt børn og ældre).

Anm.: I figur 1.19 og 1.20 er kun medtaget personer i alderen 25-64 år. Der er kun beregnet nettobidrag for personer med oplyst arbejdsmarkedsstatus, så døde og udvandrede indgår ikke.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Asylmodtagere i beskæftigelse bidrager fx betydeligt mere til de offentlige finanser end asylmodtagere uden beskæftigelse i 2015. Andelen af asylmodtagere på offentlig forsørgelse er faldet betydeligt 2015 til 2017, jf. *Færre indvandrere fra ikke-vestlige lande på offentlig forsørgelse, februar 2018*. Samtidig er andelen af asylmodtagere i beskæftigelse steget kraftigt i samme periode, jf. *Beskæftigelsen stiger blandt ikke-vestlige indvandrere, februar 2018*. Det må derfor forventes, at den samlede nettoudgift for gruppen med asyl aftager i årene efter 2015, både givet det lavere antal nytilkomne fra 2016 og gruppens øgede beskæftigelsesgrad.

Personer med opholdstilladelse til *erhverv* omfatter – ud over personer fra EU/EØS – personer med opholdstilladelse efter internationale rekrutteringsordninger, herunder ”beløbsordningen”, som giver mulighed for at få opholdstilladelse, mens personen arbejder for en dansk virksomhed eller institution. Det centrale krav i beløbsordningen er, at ansættelsen giver en årlig indkomst på mindst 375.000 kr. i 2015.

Personer på beløbsordningen bidrager i gennemsnit positivt til de offentlige finanser med højere gennemsnitlige nettobidrag end gruppen med ophold til *erhverv* som helhed. Således var det samlede nettobidrag fra personer på beløbsordningen på godt 1,2 mia. kr. 2015, jf. *tabel 1.3*. Det er en stigning på 234 mio. kr. ift. opgørelsen af nettobidrag for 2014 (efter pris- og lønregulering fra 2014 til 2015), jf. *Analysen af ordninger til international rekruttering, januar 2018*. Stigningen i nettobidraget skyldes, at antallet på beløbsordningen steg med knap 1.000 helårspersoner fra 2014 til 2015, mens det gennemsnitlige nettobidrag pr. person på beløbsordningen var omtrent uændret fra 2014 til 2015. Personer på beløbsordningen er således en betydelig gevinst for de offentlige finanser.

Tabel 1.3**Nettobidrag for personer på beløbsordningen, 2015**

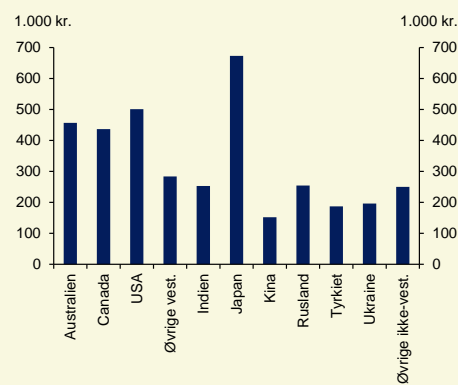
	Nettobidrag i alt	Helårspersoner	Gns. nettobidrag
	Mio. kr.	1.000	1.000 kr.
Rekrutteret via. beløbsordningen	1.221	4,3	283
Familiemedlemmer	-150	4,0	-37
I alt inkl. familiemedlemmer	1.071	8,4	128

Anm.: Personer på beløbsordningen er udvalgt efter deres seneste opholdsgrundlag i 2015 modsat de forrige figurer, hvor indvandrere er inddelt efter deres første opholdsgrundlag.

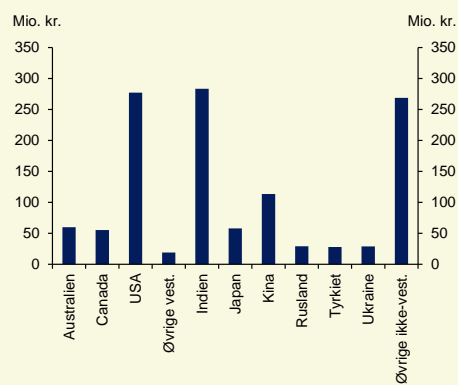
Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Personer på beløbsordningen bidrager – med få undtagelser – positivt til de offentlige finanser uanset oprindelseslandet. Målt pr. person er det gennemsnitlige nettobidrag højst for landene USA, Canada, Australien, samt Japan, *jf. figur 1.21*. Når der tages højde for antallet på beløbsordningen fra de enkelte lande, er det USA, Indien og restgruppen af øvrige ikke-vestlige lande, som bidrager mest til de offentlige finanser målt, *jf. figur 1.22*.

Figur 1.21
Gennemsnitlige nettobidrag for personer på beløbsordningen efter oprindelsesland, 2015

Figur 1.22
Samlet nettobidrag for personer på beløbsordningen efter oprindelsesland, 2015

Anm.: Der er kun vist lande, hvor antallet af personer på beløbsordningen er større end 100. Det gennemsnitlige nettobidrag er opgjort i forhold til antal helårspersoner. Tallene i figur 1.21 og 1.22 indregner ikke eventuel medfølgende familie.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

2. Køns- og uddannelsesforskelle i nettobidraget til de offentlige finanser

---

Indretningen af det danske velfærdssamfund indebærer en betydelig omfordeling mellem borgere, som kommer til udtryk i borgernes forskellige nettobidrag til de offentlige finanser.

Et aspekt i denne omfordeling er, at velfærdssamfundet omfordeler mellem personer i forskellige aldre. Velfærdssamfundet stiller gratis uddannelse til rådighed for alle og giver subsidier til pasning af børn i førskolealderen. Det betyder, at nettobidragene til de offentlige finanser er negative for alle børn og unge op til det tidspunkt, hvor de forlader uddannelsessystemet og kommer ind på arbejdsmarkedet. Tilsvarende udbetaler velfærdssamfundet pension, stiller hospitals- og lægeydelser gratis til rådighed samt giver offentlig støtte til medicin, pleje og rengøring til ældre. Derfor vil der være en udbredt tendens til, at ældre over pensionsalderen har negative nettobidrag til de offentlige finanser, selvom der betales skat af udbetalinger af opsparingsbaserede pensioner.

Omfordelingen mellem generationer bidrager til, at arbejdsstyrken har et højere uddannelsesniveau og sikrer en tryk alderdom. Samtidig giver omfordelingen mulighed for, at en del af den pasning og pleje, som ellers ville være foretaget i familierne, overtages af det offentlige. Det kan isoleret set bidrage til at opretholde en høj beskæftigelsesgrad i de erhvervsaktive aldre, og dermed isoleret set bidrage til forøgede nettobidrag for disse aldersgrupper. Forudsætningen for den høje grad af omfordeling er, at beskæftigelsen – og dermed nettobidragene til de offentlige finanser – er høje blandt aldersgrupperne i den erhvervsaktive alder. Velfærdssamfundet bygger således på en implicit kontrakt om, at de børn og unge, der modtager gratis uddannelse, vil bidrage med høj beskæftigelse i den erhvervsaktive alder mod samtidig at kunne se frem til offentlig pension, ældrepleje og gratis sundhedsvæsen som ældre.

Et andet aspekt i omfordelingen, vedrører omfordelingen af indkomst eller forbrugsmuligheder indenfor en given aldersgruppe. Det kan være omfordeling mellem personer af forskellig herkomst, men det kan også være omfordeling på tværs af andre grupper som fx køn eller uddannelse.

Skattesystemet indebærer, at nettobidragene til de offentlige finanser har en tendens til at vokse med stigende indkomst, fordi skatter og afgiftsbetalinger afhænger positivt af indkomsten. Offentlige udgifter har ikke samme tendens, idet de offentlige serviceydelser kommer størstedelen af befolkningen til gode, og de er således mere jævnt fordelt end indkomsterne. Samtidig er offentlige indkomstoverførsler målrettet personer med lave indkomster. Udgiftsdelen af nettobidragene har således en tendens til at være aftagende med indkomsten. Samlet er

der således en stærk indkomstafhængighed i nettobidragene til de offentlige finanser i de erhvervsaktive aldre.

De offentlige indkomstoverførsler forsikrer den enkelte mod bortfald af indkomst. Derved reduceres risikoen for indkomsttab ved fx jobskift. Det bidrager til, at det er muligt at opretholde et fleksibelt arbejdsmarked med mange jobskift, som samlet fører til bedre udnyttelse af de menneskelige ressourcer på arbejdsmarkedet – og dermed højere velstand. På den anden side giver de offentlige indkomstoverførsler og relativt høje marginalskatter en tilskyndelse til at reducere arbejdsomfanget, fordi gevinsten ved øget beskæftigelse delvist modvirkes af lavere ydelser og højere beskatning.

For velfærdssamfundets finansiering er det centralt, at beskæftigelsesgraden fastholdes på et højt niveau, idet beskæftigede selv med begrænsede arbejdsindkomster har positive nettobidrag til det offentlige, *jf. figur 1.14*.

I dette kapitel fokuseres på den del af omfordelingen, som vedrører omfordeling mellem personer i den erhvervsaktive alder. Der tages i det første afsnit udgangspunkt i nettobidragene fordelt på køn, og kønsforskellene sammenlignes mellem herkomstgrupper. Sammenligningen fokuserer på i hvilket omfang kønsforskellene inden for de enkelte herkomstgrupper skyldes lavere beskæftigelse eller andre forhold.

I det efterfølgende afsnit ses på nettobidragene fordelt på uddannelsesniveau, og også her sammenlignes nettobidraget for forskellige uddannelsesniveauer på tværs af herkomstgrupperne. Der fokuseres på i hvilket omfang øget uddannelse fører til øget beskæftigelse i de forskellige herkomstgrupper. Hovedresultaterne i kapitlet er præsenteret i boks 2.1.

Boks 2.1**Hovedresultater**

- Nettobidraget pr. person er i gennemsnit mere end 60.000 kr. højere for mænd end for kvinder i 2015. Det skyldes primært forskelle i bidraget til de offentlige indtægter, da mænd i gennemsnit har en højere beskæftigelsesfrekvens, højere arbejdstid og højere timelønninger end kvinder. Men forskellen afspejler også, at en større andel af kvinderne er pensionister og således trækker mere på de offentlige ydelser som pensionist. Den større andel af pensionister hænger sammen med kvindernes længere gennemsnitlige levetid. Det bemærkes, at en del af den lavere beskæftigelsesfrekvens for kvinder afspejler længere barselsperioder, og at forskelle i arbejdsmarkedsdeltagelse og indkomst bl.a. afspejler ønsker og valg, som gifte eller samlevende træffer i fællesskab.
- For alle herkomstgrupper gælder, at nettobidraget til de offentlige finanser er større for mænd end for kvinder.
- For indvandrere fra ikke-vestlige lande kan godt halvdelen af kønsforskellen i nettobidrag til de offentlige finanser forklares ved at kvinderne har lavere erhvervsdeltagelse og lavere arbejdstid. For kvinder af dansk oprindelse er det knap en tredjedel af kønsforskellen, der kan forklares ved lavere beskæftigelsesandel og lavere arbejdstid. Der er således et potentiale for at øge erhvervsdeltagelsen for kvindelige indvandrere fra ikke-vestlige lande.
- Hvis beskæftigelsesfrekvensen for kvindelige indvandrere og efterkommere øges, så kønsforskellene for herkomstgrupperne svarer til forholdene for personer af dansk oprindelse, kan de offentlige finanser potentielt forbedres med op mod 1½ mia. kr. årligt.
- For personer i den erhvervsaktive alder stiger nettobidraget til de offentlige finanser med uddannelsesniveaet og er størst for personer med lang videregående uddannelse. For indvandrere gælder det som hovedregel også, at nettobidraget til de offentlige finanser er stigende i (det medbragte) uddannelsesniveau.
- Ifølge Danmarks Statistiks kortlægning af indvandreres medbragte uddannelse er det for indvandrere fra ikke-vestlige lande og personer af dansk oprindelse omtrent samme andel, der har en lang videregående uddannelse blandt de 25-64-årige. Det knytter sig en betydelig usikkerhed til oplysningerne om indvandreres medbragte uddannelsesniveau, da der er tale om selvrapporterede oplysninger og fordi uddannelsesniveaet er imputeret/skønnet for en stor gruppe af indvandrere, hvor der ikke foreligger oplysninger om medbragt uddannelse. Desuden kan der være forskelle i det faglige niveau af de medbragte uddannelser og tilsvarende og uddannelser taget her i landet.
- Forskelle i uddannelsesniveaet mellem ikke-vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse kan kun forklare en relativ lille andel af de beregnede forskelle i nettobidraget til de offentlige finanser mellem de to grupper. De beregnede forskelle i nettobidraget mellem ikke-vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse afspejler således i højere grad forhold som lavere beskæftigelse og løn inden for de enkelte uddannelsesgrupper end et lavere uddannelsesniveau – når de usikre oplysninger om indvandreres medbragte uddannelse lægges til grund.

2.1 Forskelle i nettobidrag mellem mænd og kvinder

Kvindens arbejdsindkomst er i gennemsnit lavere end for jævnaldrende mænd, hvilket betyder, at kvinders nettobidrag også er lavere end nettobidraget for jævnaldrende mænd fra omkring 20-årsalderen. Samtidig lever kvinder i gennemsnit længere end mænd. Dermed er der på et givet tidspunkt flere kvinder end mænd i pensionsalderen, hvor de offentlige udgifter til serviceydelser er særligt høje, jf. bilag 5. Den højere levealder medfører desuden, at en større andel af kvinderne i pensionsalderen er enlige, hvilket trækker i retning af, at de gennemsnitlige offentlige udgifter blandt ældre kvinder er højere end for jævnaldrende mænd. Begge disse forhold – lavere arbejdsindkomst og større offentlige udgifter i pensionsalderen – trækker i retning af, at kvinders gennemsnitlige nettobidrag til de offentlige finanser er lavere end for mænd.

Hvis den offentlige saldo for 2015 opdeles på alle mænd og kvinder i Danmark, bidrog mænd samlet set (netto) til de offentlige finanser med 72 mia. kr., mens kvinder samlet set var forbundet med et (netto) udgiftstræk på 108 mia. kr., *jf. tabel 2.1*. Det svarer til, at det gennemsnitlige nettobidrag pr. person i 2015 var 26.000 kr. for mænd og -38.000 kr. for kvinder. Mænds gennemsnitlige nettobidrag var dermed ca. 63.000 kr. større end kvinders.

Det bemærkes, at beregningen af nettobidragene til de offentlige finanser afspejler et øjebliksbillede af de nuværende generationers alderssammensætning og tilknytning til arbejdsmarkedet. Fremtidige forskelle mellem kønnene kan ændres fx i takt med, at tendensen til højere uddannelsesniveau for kvinder end mænd slår igennem. Andre forhold som fx de seneste års tendens til at middellevetiden for mænd nærmer sig middellevetiden for kvinder vil trække i retning af, at forskellen mindskes i takt med, at mænd i højere grad bliver repræsenteret i pensionsalderen, hvor de offentlige udgifter er høje.

Tabel 2.1
Samlet nettobidrag opdelt på køn og herkomst, 2015

	Mænd	Kvinder	Forskel	Mænd	Kvinder
<i>Alle aldersgrupper</i>	Nettobidrag, mia. kr.			1.000 personer	
Hele befolkningen	72	-108	180	2.827	2.862
Dansk oprindelse	83	-85	168	2.488	2.524
Ikke-vestlige indvandrere	-8	-12	4	147	154
Ikke-vestlige efterkommere	-9	-9	0	70	67
Vestlige indvandrere	6	-1	8	110	106
Vestlige efterkommere	-1	-1	0	12	12
	Mænd	Kvinder	Forskel	Mænd	Kvinder
<i>Personer i alderen 25-64 år</i>	Nettobidrag, mia. kr.			1.000 personer	
Hele befolkningen	208	79	129	1.476	1.458
Dansk oprindelse	202	84	117	1.269	1.250
Ikke-vestlige indvandrere	-2	-7	5	113	122
Ikke-vestlige efterkommere	0	0	1	12	12
Vestlige indvandrere	8	2	6	79	71
Vestlige efterkommere	0	0	0	3	3

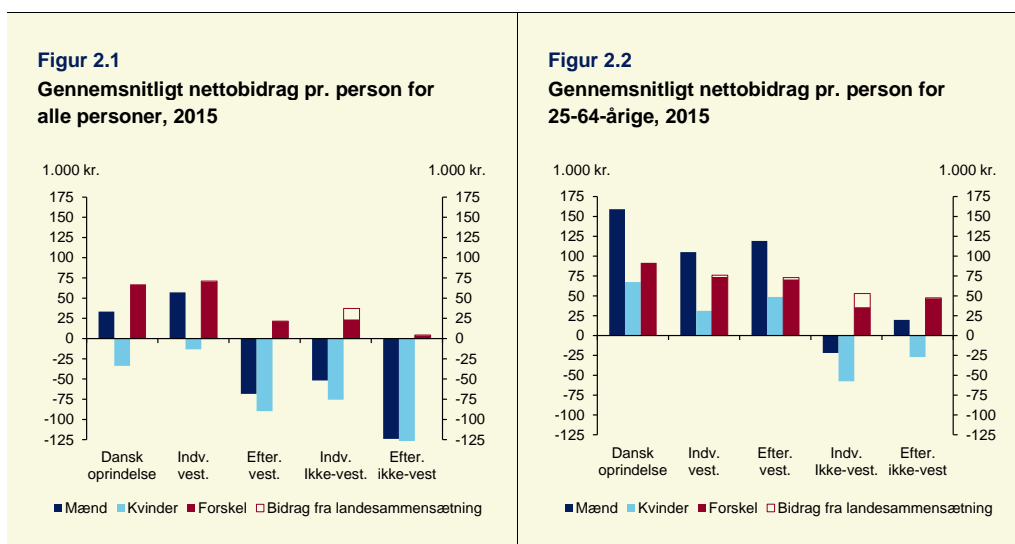
Anm.: Se figur 2.1 og 2.2 for gennemsnitlige nettobidrag opdelt på herkomst og køn.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Både for personer af dansk oprindelse, indvandrere og efterkommere gælder det, at mænd i gennemsnit bidrager mere til de offentlige finanser end kvinder i 2015, *jf. figur 2.1*. For indvandrere fra ikke-vestlige lande er forskellen i nettobidraget

mellem mænd og kvinder væsentligt lavere end blandt personer af dansk oprindelse.

De gennemsnitlige nettobidrag – målt over alle aldre – er imidlertid i betydelig grad påvirket af andelen af børn og ældre i de enkelte befolkningsgrupper. Efterkommere fra såvel vestlige som ikke-vestlige lande består i dag primært af børn og unge, som endnu ikke er trådt ind på arbejdsmarkedet, og har derfor negative nettobidrag for både kvinder og mænd.

Personer i alderen 25-64 år har typisk afsluttet uddannelse, og forskellen i nettobidraget mellem mænd og kvinder for denne aldersgruppe kan dermed primært henføres til forskelle i arbejdsmarkedstilknytning, arbejdstid og løn. Også for denne gruppe af erhvervsaktive er det generelle billede, at mænd i gennemsnit bidrager mere til de offentlige finanser. Samtidig gælder, at såvel for mænd som for kvinder er nettobidraget for personer af dansk oprindelse større end for de øvrige herkomstgrupper, *jf. figur 2.2*.³

Anm.: For indvandrere og efterkommere fra henholdsvis vestlige og ikke-vestlige lande er forskellen mellem mænd og kvinders nettobidrag beregnet for alle tilhørende oprindelseslande under ét. ”Bidrag fra landesammensætning” er en standardiseret beregning, hvor der er taget højde for forskelle i oprindelseslandsfordelingen mellem mænd og kvinder for de enkelte herkomstgrupper. Den interne landesammenligning er foretaget for de 20 lande med flest indvandrere af hhv. vestlig og ikke-vestlig oprindelse, mens de resterende lande er grupperet sammen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

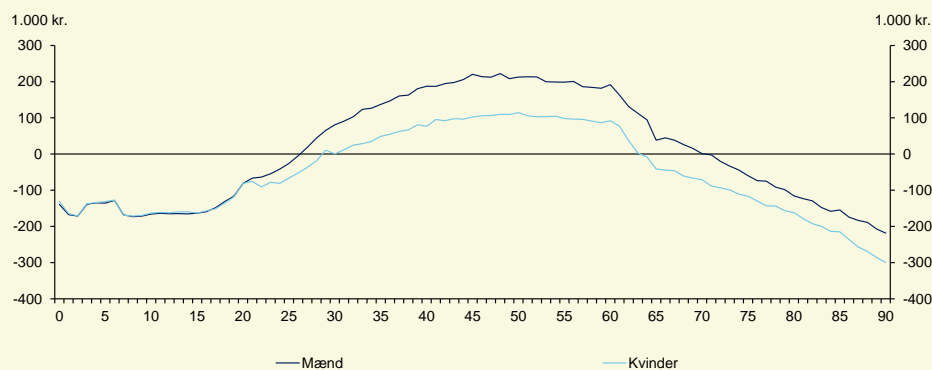
³ Forskellen i det årlige nettobidrag mellem mænd og kvinder af dansk herkomst er større, hvis der alene ses på de 25-64 årige, end hvis nettobidragene opgøres over hele livet. Det skyldes, at frem til 20-årsalderen har mænd og kvinder stort set samme nettobidrag, hvilket reducerer den gennemsnitlige forskel mere, end merudgifterne til ældre kvinder forøger forskellene.

Det bemærkes, at for især indvandrere fra ikke-vestlige lande dækker de målte forskelle i nettobidraget mellem mænd og kvinder over underliggende forskelle i, hvilke oprindelseslande mandlige og kvindelige indvandrere kommer fra. Der er således en tendens til, at kvinder fra ikke-vestlige lande i højere grad er kommet fra lande, som typisk er forholdsvist godt integreret på arbejdsmarkedet (fx Filippinerne og Thailand), mens mandlige indvandrere fra ikke-vestlige lande omvendt er overrepræsenteret fra lande med forholdsvis lav beskæftigelsesfrekvens i Danmark (fx Syrien og Iran). Hvis der renses for disse forskelle, øges forskellene i nettobidraget mellem mænd og kvinder fra især ikke-vestlige lande (se hvide stolpebidrag i *figur 2.1* og *figur 2.2*).

Der er mange grunde til, at nettobidraget for kvinder i den erhvervsaktive alder er lavere end mænds. Den primære forklaring er, at arbejdsindkomsten for kvinder er lavere. Det kan dels skyldes lavere gennemsnitlig timeløn, dels lavere gennemsnitligt antal arbejdstimer og dels lavere gennemsnitlig beskæftigelsesfrekvens. Hertil kommer, at nettobidragene kan være lavere, fordi kvinder modtager indkomstoverførsler med et højere ydelsesniveau end mænd i samme alder, eller at der er forskelle i trækket på offentlige serviceydelser som fx sundhedsydelser. En del af disse forskelle kan tilskrives fødsler, og herunder også at kvinder i højere omfang end mænd bruger barselsorlov, samt evt. andre forskelle af fysiologisk karakter.

Boks 2.2**Samlet betydning af kønsforskelle for nettobidraget over livet for personer af dansk oprindelse**

For personer af dansk oprindelse er nettobidraget for mænd og kvinder ens blandt børn og unge, men fra omkring 20-årsalderen er nettobidraget for mænd højere end for kvinder, jf. figur a. Forskellen øges gennem den erhvervsaktive alder og er størst omkring 45-årsalderen, hvorefter kønsforskellen i nettobidraget falder lidt med alderen. Forskellene vedbliver dog efter pensionsalderen, hvilket bl.a. skyldes, at mænd har større (beskattede) private pensionsudbetalinger.

Figur a**Gennemsnitligt nettobidrag opdelt på alder for personer af dansk oprindelse, 2015**

Anm.: De gennemsnitlige nettobidrag er et øjebliksbillede for 2015, og afspejler således ikke den faktiske forventning til nettobidraget over livet for årgang 2015.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Forskellen mellem nettobidraget for mænd og kvinder i den erhvervsaktive alder skyldes, at de offentlige indtægter for mænd er større end for kvinder, bl.a. som følge af større direkte skattebetalinger. Mænds højere skattebetalinger er resultatet af både højere beskæftigelsesfrekvens og højere gennemsnitlige årslønninger. Samtidig er de gennemsnitlige offentlige udgifter til kvinder i den erhvervsaktive alder lidt højere end for mænd, bl.a. som følge af højere udgifter til offentlige overførsler. Det kan både skyldes forskelle i andelen af overførselsmodtagere, samt typen af ydelser mænd og kvinder typisk modtager.

På baggrund af de aldersfordelte nettobidrag for mænd og kvinder kan kønsforskellene i nettobidraget over et helt livsforløb illustreres ved et simpelt regneeksempel, hvor de aldersfordelte nettobidrag sammenvejes med overlevelseskurven for 2015 for henholdsvis mænd og kvinder. Den forventede levetid i 2015 var 78,8 år for mænd og 82,8 år for kvinder (baseret på tværsnitsoverlevelseskurven).

Hvis en person af dansk oprindelse gennemlevede et helt liv med de aldersspecifikke nettobidrag i figur a og den forventede levetid som i 2015, ville en danskfødt mand i gennemsnit bidrage med 1,5 mio. kr. til de offentlige finanser over hele livet (svarende til et gennemsnitligt nettobidrag på 19.000 kr. pr. leveår). En danskfødt kvinde ville inddebære en samlet nettoudgift på 3,8 mio. kr. over hele livet (svarende til en gennemsnitlig nettoudgift på 46.000 kr. pr. leveår). Det bemærkes at denne beregning ikke viser det forventede nettobidrag for en nyfødt i 2015, bl.a. fordi beregningen ikke tager højde for forventet senere tilbagetrækning fremover, opbygning af arbejdsmarkedspensioner og stigende levetid.

Lignende kønsforskelle er fx dokumenteret og beskrevet i *Kvindernes økonomiske bidrag til velfærdsstaten, Jubilæumsskrift 1962-2012 (Nina Smith 2012)*, som på baggrund af en specialkørsel fra DREAM opgjorde det forventede nettobidrag over livet til 1,6 mio. kr. for en nyfødt dreng i 2012 og -0,6 mio. kr. for en nyfødt pige i 2012. Nærværende regneeksempel afviger bl.a. fra denne beregning ved at være baseret på tværsnitsdata for 2015 frem for det forventede livsforløb for årgangen. Desuden fører forskelle i fordelingen af de offentlige indtægter fra pensionsbeskatning til, at nettobidraget for mænd i pensionsalderen er højere i nærværende beregning.

Beregningen illustrer at velfærdssamfundet reducerer forskellene i arbejdsindkomst via en implicit omfordeling fra mænd til kvinder. Indkomstforskellene afspejler blandt andet de beskrevne forskelle i mænd og kvinders arbejdsmarkedstilknøytning, arbejdstid og løn. Nogle af disse forskelle afspejler frivillige valg, som ikke kun påvirker den enkelte person eller husholdets privatøkonomi, men også de offentlige finanser.

Målt over livet svarer forskellene i 2015 samlet set til, at en nyfødt dreng af dansk oprindelse i gennemsnit vil bidrage med ca. 65.000 kr. mere til de offentlige finanser pr. leveår end en nyfødt pige af dansk oprindelse, *jf. boks 2.2*. Der sker således implicit en betydelig omfordeling gennem de offentlige finanser. Indretningen af velfærdsamfundet har til formål at kompensere for de dele af forskellene i nettobidraget, som kan karakteriseres som ”ufrivillige”. En del af forskellene kan imidlertid også være frivillige, dvs. skyldes bevidste valg, fx lavere arbejdstid eller beskæftigelsesfrekvens.

I det følgende søges kønsforskellene i nettobidragenes størrelse dekomponeret på forskellige forklaringslementer. Ved at standardisere for forskelle i arbejdsmarkedstilknytning, forskelle i arbejdstid og forskelle i timelønnen mellem mænd og kvinder, kan det illustreres, hvor stor en andel af den målte forskel i nettobidraget mellem mænd og kvinder, der kan forklares af henholdsvis kønsforskelle i arbejdsmarkedstilknytning, timetal og timeløn for beskæftigede inden for hver herkomstgruppe, *jf. boks 2.3*.

For alle befolkningsgrupper gælder, at det største enkeltbidrag til forklaring af forskelle i nettobidraget kommer fra skatte- og afgiftsbetalinger, der bl.a. kan henføres til forskelle i den gennemsnitlige timeløn mellem mænd og kvinder, *jf. figur 2.3*.

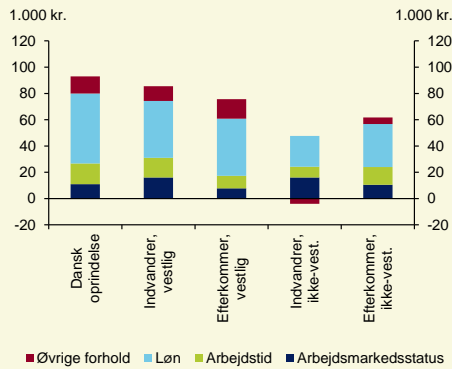
For personer af dansk oprindelse kan 57 pct. af kønsforskellen i nettobidraget forklares ved skatte- og afgiftsbetalinger som følge af forskelle i timelønnen for given arbejdsdeltagelse og given arbejdstid. For de øvrige herkomstgrupper er andelen, der kan forklares ved skatte- og afgiftsbetalinger som følge af timelønsforskelle, lidt mindre. For gruppen af indvandrere fra ikke-vestlige lande kan fx 54 pct. af kønsforskellen forklares ved forskelle i timelønnen, *jf. figur 2.4*.

Forskel i arbejdsmarkedstilknytning kan forklare ca. 12 pct. af kønsforskellen i nettobidrag for personer af dansk oprindelse. For efterkommere fra vestlige lande forklarer forskellene i arbejdsmarkedstilknytning 10 pct. af kønsforskellen i nettobidraget, mens forskelle i arbejdsmarkedstilknytningen forklarer 37 pct. af forskellen i nettobidrag for indvandrere fra ikke-vestlige lande.

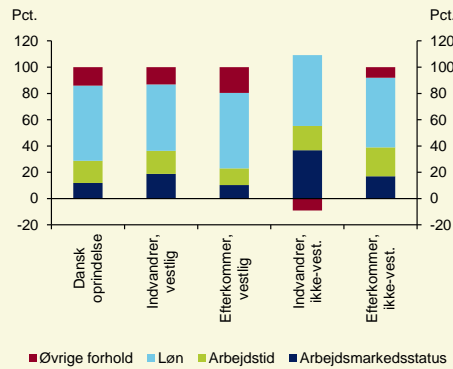
For indvandrere fra ikke-vestlige lande forklarer forskelle i timetallet blandt beskæftigede ca. 18 pct.-point af forskellen i nettobidraget mellem kønnene. Det betyder, at for gruppen af indvandrere fra ikke-vestlige lande er det godt halvdelen af forskellen i nettobidrag mellem kønnene, der kan forklares ved enten lavere arbejdstid eller lavere erhvervsdeltagelse for kvinder. For personer af dansk oprindelse er det ca. 29 pct. af forskellen i nettobidraget, der kan forklares ved enten lavere erhvervsdeltagelse eller lavere arbejdstid for kvinder.

Figur 2.3
Bidrag til forklaring af forskel i nettobidrag mellem 25-64-årige mænd og kvinder, 2015, 1.000 kr.

Figur 2.4
Bidrag til forklaring af forskel i nettobidrag mellem 25-64-årige mænd og kvinder, 2015, pct.

Anm.: Se boks 2.3. for opgørelsesmetode.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Da en del af forskellen i nettobidraget mellem mænd og kvinder i alderen 25-64 år kan forklares ved forskelle i arbejdstid og beskæftigelsesomfang, sker omfordelingen fra mænd til kvinder gennem velfærdssamfundet (delvist) som følge af frivillige valg om deltagelse på arbejdsmarkedet og valget af arbejdstid, herunder de ønsker og valg, som gifte eller samlevende par træffer i fællesskab.

Opdelingen af kønsforskelle i nettobidraget kan danne baggrund for potentialeberegninger af ændringer i kvinders beskæftigelsesomfang. I en hypotetisk beregning, hvor kvinder har samme tilknytning til arbejdsmarkedet som mænd indenfor samme herkomstgruppe, ville de offentlige finanser kunne forbedres med op mod 17 mia. kr., jf. tabel 2.2. Hovedparten af dette bidrag (13,7 mia. kr.) kommer fra kvinder af dansk oprindelse, hvilket afspejler, at personer af dansk oprindelse udgør størstedelen af befolkningen. Det bemærkes, at der ikke nødvendigvis kan ske ændringer i kvinders arbejdsomfang, uden at der kommer modgående ændringer i mænds arbejdsomfang.

Tabel 2.2
Mulig forbedring af nettobidraget til de offentlige finanser ved forøgelse af kvinders beskæftigelse for 25-64-årige, 2015

Herkomst	Antal kvinder 1.000 personer	ingen forskel mellem mænd og kvinders arbejdsmarkedstilknytning		ingen forskel mellem mænd og kvinders arbejdsmarkedstilknytning	
		samme forskel som for personer af dansk oprindelse 1.000 kr. pr. person	samme forskel som for personer af dansk oprindelse Mia. kr.	samme forskel som for personer af dansk oprindelse 1.000 kr. pr. person	samme forskel som for personer af dansk oprindelse Mia. kr.
Dansk oprindelse	1.247	-	11,0	-	13,7
Indvandrere, vestlig	68	5,6	16,1	0,4	1,1
Efterkommere, vestlig	3	-0,2	11,1	-0,0	0,0
Indvandrere, ikke-vestlig	120	8,9	16,1	1,1	1,9
Efterkommere, ikke-vestlig	11	3,5	9,9	0,0	0,1
Samlet	1.448	1,0	11,6	1,5	16,9

Anm.: Der er standardiseret for 3 hovedgrupper af arbejdsmarkedsstatus: beskæftigede, ledige og øvrige uden for arbejdsstyrken. Beregningen er foretaget efter samme principper som standardiseringen i figur 2.3, hvorfor beregningen afviger fra potentialeberegningen i figur 1.16. Se boks 2.3 for en nærmere beskrivelse af standardiseringen.

Kilde: Egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag.

En alternativ hypotetisk beregning kan tage udgangspunkt i forøgelse af arbejdsmarkedstilknytningen for kvinder blandt indvandrere og efterkommere således, at forskellen mellem mænd og kvinders arbejdsmarkedstilknytning (på hvert alderstrin) svarer til forskellen mellem kønnene for personer af dansk oprindelse. En sådan forøgelse af arbejdsmarkedstilknytningen ville forbedre de offentlige finanser med ca. 1½ mia. kr., hvoraf indvandrerkvinder fra ikke-vestlige lande ville stå for 1,1 mia. kr.⁴

For ikke-vestlige indvandrere svarer scenariet til, at beskæftigelsesfrekvensen for kvinder i alderen 25-64 år øges med ca. 4¾ pct.-point (svarende til ca. 5.600 flere i beskæftigelse), hvilket ville være et markant løft af arbejdsmarkedstilknytningen for denne gruppe. Dette skal dog ses i lyset af, at gruppen i udgangspunktet har en lav beskæftigelsesfrekvens. Og selv ved en sådan forbedring ville beskæftigelsen for kvinder fra ikke-vestlige lande fortsat være ca. 3½ pct.-point lavere end for mændene og ca. 24½ pct.-point lavere end for kvinder af dansk oprindelse.

⁴ Potentialeberegningen er foretaget (opdelt på alder) for hver af de fem herkomstgrupper. Såfremt beregningen blev foretaget på de enkelte oprindelseslande (dvs. på et mere detaljeret niveau) ville det beregnede potentiale ved kønsmæssig "normalisering" formentlig være større, fordi de landespecifikke kønsforskelle i beskæftigelsesfrekvenserne typisk er større end forskellen for alle ikke-vestlige lande under ét.

Boks 2.3**Nærmere om metode til dekomponering af forskellen mellem mænd og kvinders nettobidrag**

Forskellen mellem mænd og kvinders nettobidrag til de offentlige finanser kan dekomponeres på følgende faktorer:

- **Arbejdsmarkedstilknytning:** Først standardiseres for arbejdsmarkedstilknytning ved at justere antallet af kvinder i beskæftigelse, ledighed og uden for arbejdsstyrken på hvert alderstrin, så andelen er identiske med fordelingen for mænd af samme herkomst på samme alderstrin. Det bevarer eventuelle forskelle mellem mænd og kvinders fordeling på grupper af arbejdsmarkedsstatus inden for de tre overordnede kategorier. Fx bevares andelen af kvinder inden for gruppen "uden for arbejdsstyrken" som er på barsel, førtidspension og efterløn, mens den samlede andel "uden for arbejdsstyrken" sættes lig andelen for mænd.
- **Arbejdstid og løn:** Dernæst standardiseres for forskelle i årslønnen ved at tildele kvinder i beskæftigelse samme direkte og indirekte skatter, produktionssubsidier og overførsler som beskæftigede mænd på samme alderstrin. Det samlede bidrag fra årsløn på de enkelte alderstrin er opdelt på arbejdstid og løn efter den forskel i årslønnen, som kan forklares ved arbejdstid.
- **Øvrige forhold:** Dette bidrag er beregnet residualt og indeholder forskelle i nettobidraget for beskæftigede fra udvalgte poster som fx ejendomme, køretøjer, pensioner, aktier og kapitalindkomst, der ikke direkte knytter sig til beskæftigelse. Den omfatter også forskelle i nettobidraget mellem mænd og kvinder for ledige og personer uden for arbejdsstyrken, anden variation i nettobidrag som følge af forskelle fx i benyttelse af sundheds- og retsvæsen, samt effekten af aldersforskelle.

2.2 Nettobidrag på tværs af uddannelser

Et højere uddannelsesniveau er typisk forbundet med et højere nettobidrag til de offentlige finanser, fordi personer med et højere uddannelsesniveau ofte har højere erhvervsdeltagelse og produktivitet/lønniveau (efter afsluttet uddannelse), end personer med et lavere uddannelsesniveau. Velfærdssamfundets indretning indebærer dermed en omfordeling på tværs af personer, der (frivilligt) vælger forskellige typer og niveauer af uddannelse.⁵ Desuden varierer det gennemsnitlige uddannelsesniveau på tværs af oprindelseslande. Det betyder, at en del af variationen i herkomstgruppernes nettobidrag potentielt kan henføres til forskelle i uddannelsesniveaet. I det følgende undersøges betydningen af uddannelse for nettobidraget – med særligt fokus på forskelle mellem indvandrere og personer af dansk oprindelse. Det bemærkes, at der knytter sig en betydelig usikkerhed til oplysningerne om indvandreres uddannelsesniveau. I indeværende analyse er det valgt at se bort fra efterkommere, da den unge alderssammensætning – for særligt de ikke-vestlige efterkommere – påvirker uddannelsesniveaet.

En opgørelse over det gennemsnitlige nettobidrag fordelt på højest fuldførte uddannelse viser en stigning i nettobidraget ved stigende uddannelsesniveau, når der ses på personer i den erhvervsaktive alder (uanset herkomst), som ikke aktuelt er under uddannelse, *jf. figur 2.5*. Det bemærkes, at dette er en statistisk opgørel-

⁵ I forrige afsnit er det vist, hvordan arbejdstid varierer for mænd og kvinder. Valg af uddannelse kan således afspejle mange underliggende forhold, herunder fx at kvinder i højere grad end mænd vælger at uddanne sig til jobs i brancher med mulighed for lavere arbejdstid.

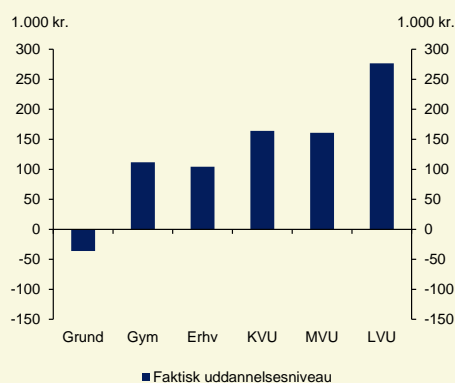
se af nettobidraget, som overvurderer betydningen af uddannelse for de offentlige finanser. Nettobidraget er her tilskrevet personernes aktuelle uddannelsesniveau (højest fuldførte uddannelse på et givet tidspunkt i livet) og ikke det uddannelsesniveau, som personen ender med at opnå. En opgørelse efter højest fuldførte uddannelse tager ikke højde for, at et givet uddannelsesniveau har været forbundet med udgifter til uddannelsen i tidligere år – og typisk også har medført lavere erhvervsindkomst på grund af begrænset arbejdsudbud under uddannelsen.⁶ Opgørelsen er således hverken udtryk for det økonomiske afkast af uddannelse eller en beregning af gevinsten for de offentlige finanser ved et højere uddannelsesniveau.

Når der i stedet ses på det gennemsnitlige nettobidrag efter det forventede uddannelsesniveau opgjort pr. leveår over hele livet, bliver forskellene mindre, *jf. figur 2.6*. Her er tale om en justeret opgørelse, hvor nettobidraget for personer under 35 år i 2015 bliver tilskrevet den uddannelsesgruppe, som svarer til deres forventede endelige uddannelsesniveau. Når der herigennem tages højde for omkostningerne og varigheden af de forskellige uddannelser, er forskellene mindre markante, selvom et højere uddannelsesniveau fortsat typisk er forbundet med højere nettobidrag. I det følgende undersøges, hvordan nettobidraget til de offentlige finanser varierer med det *faktiske* uddannelsesniveau i 2015 for 25-64-årige, hvor der ses bort fra personer, der er under uddannelse i 2015.

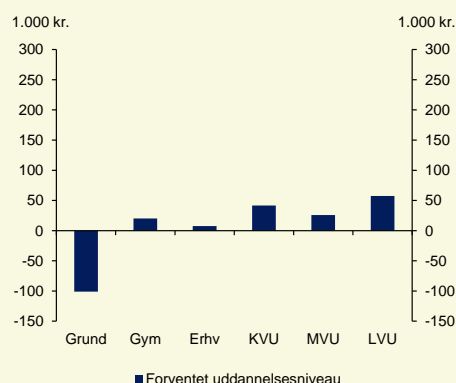
---

⁶ For indvandrere kan en del af uddannelsesomkostningerne desuden være afholdt i oprindelseslandet.

Figur 2.5
Gennemsnitligt nettobidrag efter faktiske højst fuldførte uddannelse, 25-64-årige uden igangværende uddannelse, 2015

Figur 2.6
Gennemsnitligt nettobidrag pr. leveår efter forventede højst fuldførte uddannelse, alle personer, 2015

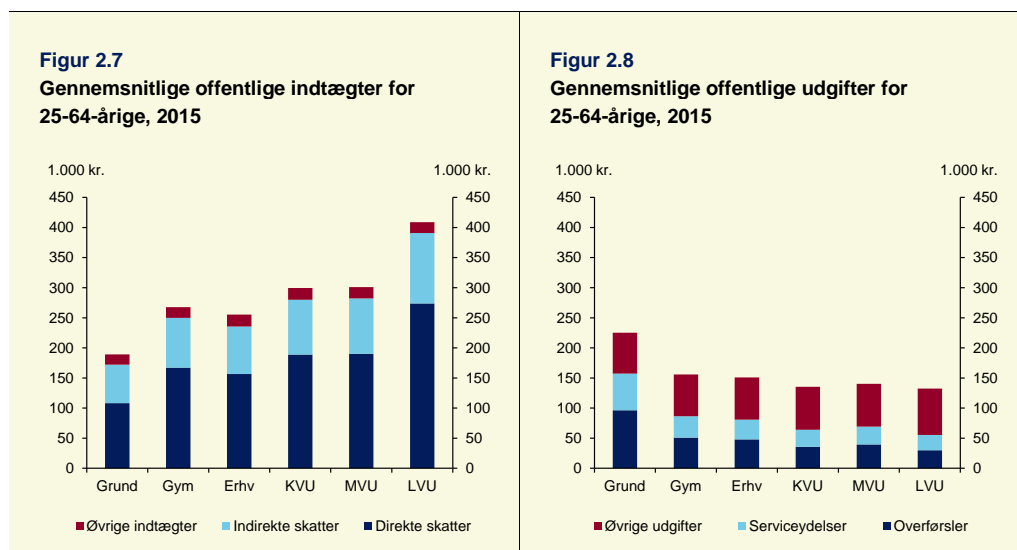

Anm.: Inddelingen af befolkningen efter ”forventet uddannelsesniveau” afspejler et forsøg på at danne et gennemsnitligt nettobidrag pr. leveår for *et konstrueret livsforløb*. Der er tale om en teknisk statistisk beregning, og beregningen er ikke afstemt med DREAMs uddannelsesprognose. For personer over 35 år er fastholdt den faktiske højst fuldførte uddannelse. For personer under 35 år er uddannelsesniveaet ændret som følger: 1) Personer i alderen 30-34 år i 2015, der er under uddannelse, har fået overskrevet deres nuværende højst fuldførte uddannelse med deres igangværende uddannelse, hvis den er af højere niveau end deres nuværende højst fuldførte uddannelse. 2) Personer i alderen 15-29 år i 2015 har fået tildelt et niveau af højst fuldført uddannelse, som afspejler den typiske vej gennem uddannelsessystemet for de 30-årige i 2015 på baggrund af deres oplysninger om aktuel højst fuldført uddannelse, igangværende uddannelse og arbejdsmarkedsstatus. 3) Personer i alderen 0-14 år i 2015 har fået tildelt uddannelsesfordelingen for de 30-årige i 2015. De gennemsnitlige alders- og uddannelsesopdelte nettobidrag for det forventede uddannelsesniveau er sammenvejet med den gennemsnitlige overlevelseskurve for 2015.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Årsagen til, at et højere uddannelsesniveau (for personer i den erhvervsaktive alder) typisk er forbundet med større nettobidrag er, at de offentlige indtægter og særligt de direkte skatter i gennemsnit stiger med uddannelsesniveaet⁷, jf. figur 2.7. Tilsvarende er de offentlige udgifter til personer med højere uddannelser i gennemsnit lavere, da personer med højere uddannelse modtager færre offentlige overførsler efter afsluttet uddannelse, jf. figur 2.8.

⁷ Personer med mellemlange videregående uddannelser har dog i gennemsnit en lidt lavere skattebetaling og nettobidrag end personer med korte videregående uddannelser. Det kan fx afspejle forskelle i beskæftigelse og branche- og sektorfordeling mellem uddannelsesgrupperne.

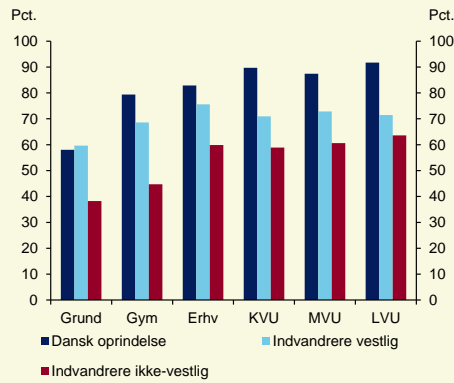
Anm.: Indtægter og udgifter er opgjort på baggrund af det faktiske niveau af højest fuldførte uddannelse i 2015, hvorved der ikke tages højde for omkostningerne ved uddannelse. Der er ikke medtaget personer med igangvarende uddannelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

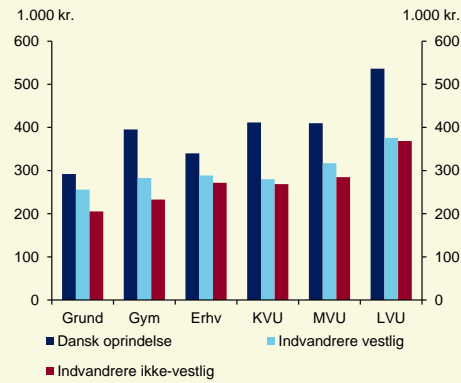
Mønsteret for de offentlige indtægter og udgifter i figur 2.7 og 2.8 skyldes, at personer med højere uddannelse generelt har stærkere tilknytning til arbejdsmarkedet. I gennemsnit har personer med højere uddannelse højere beskæftigelsesfrekvens, *jf. figur 2.9*. Dette mønster gælder både for personer af dansk oprindelse og indvandrere. Det ses dog også, at indvandrere – i særlig grad de ikke-vestlige – har lavere beskæftigelsesfrekvens end personer af dansk oprindelse inden for alle uddannelsesgrupper (bortset fra vestlige indvandrere med grundskole som højest fuldførte uddannelse). For personer af dansk oprindelse med en lang videregående uddannelse er knap 92 pct. i beskæftigelse, mens kun knap 64 pct. af de ikke-vestlige indvandrere med en lang videregående uddannelse er i beskæftigelse.

Tilsvarende er den gennemsnitlige årsløn blandt de beskæftigede højere for personer med højere uddannelse. Det ses også, at indvandrernes gennemsnitlige årsløn er lavere end for personer af dansk oprindelse inden for alle uddannelsesgrupper, *jf. figur 2.10*.

Figur 2.9
Beskæftigelsesfrekvens opgjort efter herkomst og højest fuldførte uddannelse for 25-64-årige, 2015

Figur 2.10
Gennemsnitlig årløn opgjort efter herkomst og højest fuldførte uddannelse blandt personer i beskæftigelse for 25-64-årige, 2015

Anm.: Beskæftigelsesfrekvensen er opgjort på baggrund af den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS). Årslønnen (arbejdsmarkedsbidragsgrundlaget) er opgjort for personer, der er i beskæftigelse i henhold til RAS. Der er ikke medtaget personer med igangværende uddannelse. Der knytter sig betydelig usikkerhed til oplysninger om indvandreres medbragte uddannelser, *jf. boks 2.4.*

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Givet at et højere uddannelsesniveau er forbundet med et højere nettobidrag, kan forskelle i uddannelsesniveaut mellem personer af dansk oprindelse og indvandrere bidrage til at forklare forskelle i nettobidraget på tværs af de herkomstgrupper. Særligt for indvandrere kan uddannelse potentielt være en forklaring på gruppens forholdsvis lave nettobidrag. Det skal her bemærkes, at indvandreres medbragte uddannelsesniveau er baseret på selvrappoterede oplysninger, hvorfor oplysningerne for denne gruppe er behæftet med betydelig usikkerhed, *jf. boks 2.4.*

Boks 2.4**Usikkerhed omkring indvandreres medbragte uddannelser**

I 2016-2017 har Danmarks Statistik i samarbejde med Rockwool Fondens forskningsenhed lavet en omfattende spørgeskemaundersøgelse for at kortlægge den medbragte uddannelse for indvandrere, som er kommet til landet siden 2006, *jf. Rockwool Fondens Forskningsenhed (2017)*. Før denne undersøgelse var der ikke indsamlet oplysninger om indvandreres medbragte uddannelser. Kortlægningen har dermed sikret et betydeligt bedre datagrundlag for at undersøge uddannelsesniveaet blandt indvandrere. Analyserne i indeværende kapitel er baseret på de nye oplysninger om indvandreres medbragte uddannelser.

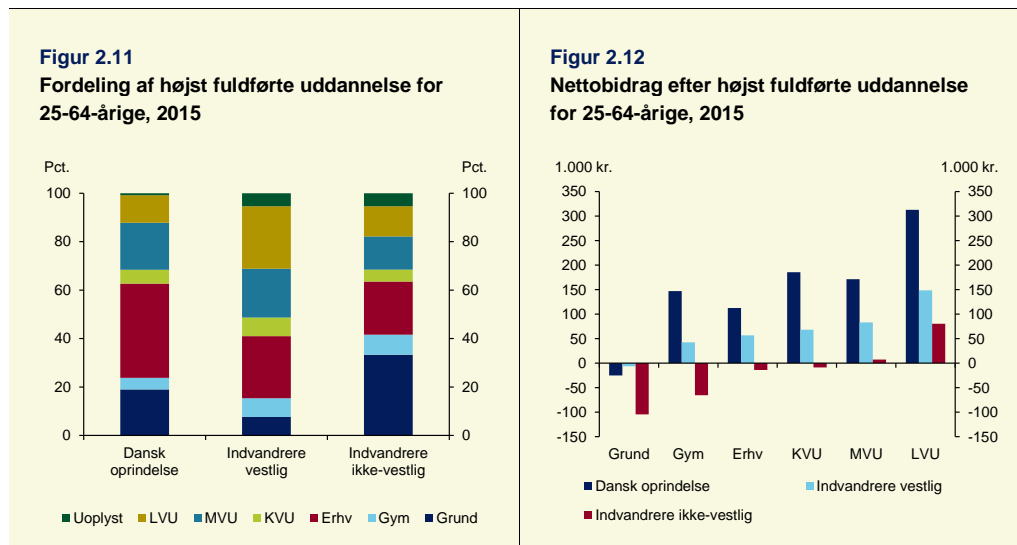
Oplysningerne om indvandreres medbragte uddannelser er dog forbundet med betydelig usikkerhed. Der er overordnet tre forhold, som betyder, at oplysningerne om medbragt uddannelse er usikre:

1. *Selvrapporterede uddannelser*: Der er tale om selvrapporterede oplysninger, hvilket øger risikoen for, at uddannelsesoplysningerne er fejlrapporeret. Det skal ses i modsætning til uddannelsesoplysningerne for personer af dansk oprindelse, hvor oplysninger primært stammer fra uddannelsesregistre.
2. *Imputerede oplysninger*: Uddannelsesniveaet er imputeret/skønnet for en stor gruppe af indvandrere, hvor der end ikke foreligger selvrapporterede oplysninger om medbragt uddannelse. For indvandrere fra ikke-vestlige lande er uddannelsesniveaet imputeret for godt 32 pct. af personerne i alderen 25-64 år. For indvandrere fra vestlige lande er uddannelsesniveaet imputeret for knap 37 pct. af personerne i alderen 25-64 år. Der knytter sig betydelig usikkerhed til imputerede oplysninger. Der er anvendt imputerede værdier i indeværende analyser.
3. *Uddannelseskvalitet*: Endeligt kan der være forskelle i det faglige niveau mellem medbragte uddannelser og tilsvarende uddannelser taget her i landet. Dermed er der usikkerhed om kvaliteten af uddannelserne – selv hvis uddannelsesoplysningerne er angivet korrekt.

Det bemærkes, at uddannelsesoplysningerne for en del af indvandrerne også dækker over uddannelser taget her i landet. Ovennævnte 3 typer af usikkerhed vedrører kun de medbragte uddannelser.

Blandt personer af dansk oprindelse er det tilsammen knap 63 pct. af personerne i alderen 25-64 år, der har enten grundskole, gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse (dvs. ingen videregående uddannelse). Baseret på de rapporterede uddannelsesoplysninger, er denne andel omtrent den samme for de ikke-vestlige indvandrere i alderen 25-64 år, hvor andelen er godt 62 pct. Blandt de ikke-vestlige indvandrere er det til gengæld en forholdsvis større andel af gruppen, der kun har grundskole som højst fuldførte uddannelse, *jf. figur 2.11*. Blandt personer af dansk oprindelse er det markant flere, der har en erhvervsfaglig uddannelse som højst fuldførte uddannelse.

Anm.: Der er ikke medtaget personer med igangværende uddannelse. Der knytter sig betydelig usikkerhed til oplysninger om indvandreres medbragte uddannelser, *jf. boks 2.4.*

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

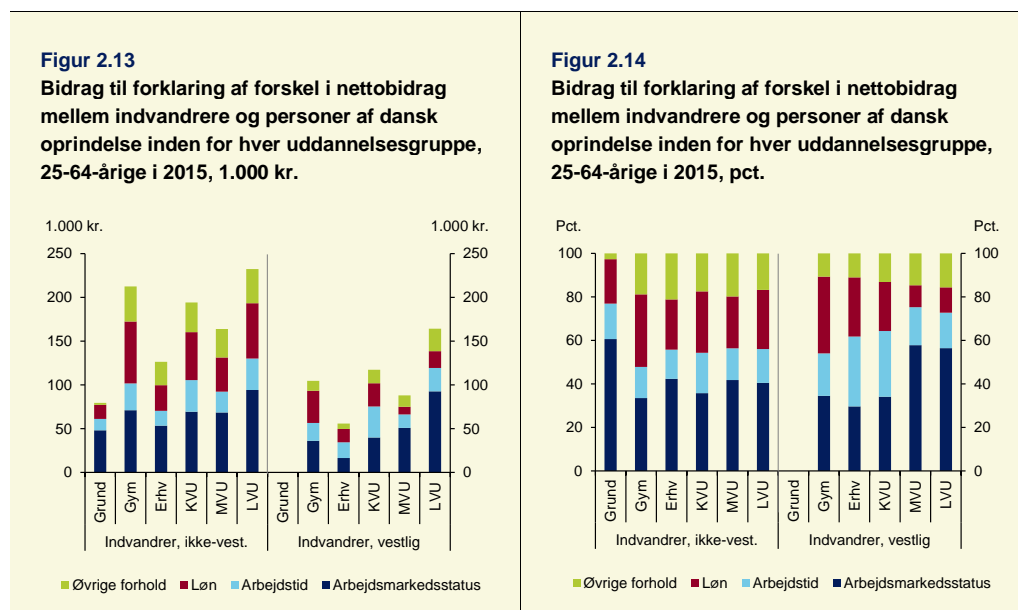
For de vestlige indvandrere er uddannelsesniveaut generelt højt. Andelen med videregående uddannelser er højere for de vestlige indvandrere end for personer af dansk oprindelse og godt 25 pct. har lange videregående uddannelser.

For de ikke-vestlige indvandrere er der ca. 5½ pct.-point færre i alderen 25-64 år, som har en videregående uddannelse sammenlignet med personer af dansk oprindelse. Til gengæld er der en forholdsvis stor andel af de ikke-vestlige indvandrere, som har en lang videregående uddannelse (LVU). Således har godt 12 pct. af de ikke-vestlige indvandrere en LVU mod godt 11 pct. for personer af dansk oprindelse.

Når det gennemsnitlige nettobidrag sammenlignes på tværs af herkomstgrupperne med ens formelle uddannelsesniveauer, fremgår det, at vestlige og ikke-vestlige indvandrere generelt har lavere nettobidrag end personer af dansk oprindelse med samme uddannelsesniveau, *jf. figur 2.12.* Blandt de ikke-vestlige indvandrere er det kun gruppen med lange videregående uddannelser, der har et positivt nettobidrag til de offentlige finanser. Det fremgår således umiddelbart, at det ikke er forskelle i det formelle uddannelsesniveau, som (alene) kan forklare forskellene i herkomstgruppernes nettobidrag. Under forbehold for, at der er betydelig usikkerhed knyttet til oplysningerne om medbragte uddannelser, vurderes det, at det kun er omkring 11 pct. af forskellene i nettobidraget mellem personer af dansk oprindelse og ikke-vestlige indvandrere, der kan forklares af de

opgjorte uddannelsesforskelle.⁸ Det svarer til at 89 pct. af den samlede forskel i nettobidraget mellem ikke-vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse i alderen 25-64 år skal forklares med forskelle inden for de enkelte uddannelsesgrupper fx beskæftigelsesfrekvens, arbejdstid, timeløn eller øvrige forhold som fx alderssammensætning.

Analysen viser således, at forskellen i nettobidraget mellem ikke-vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse fortrinsvis afspejler forskelle i beskæftigelsesomfang og løn inden for de enkelte uddannelsesgrupper end forskelle i uddannelsesniveaut (bortset fra den lave andel af personer med erhvervsfaglig uddannelse og tilsvarende høje andel af grundskoleuddannede). På den baggrund kan forskellen mellem nettobidraget for personer af dansk oprindelse og henholdsvis vestlige og ikke-vestlige indvandrere inden for hver uddannelsesgruppe i figur 2.12 dekomponeres i bidrag fra arbejdsmarkedsstatus, arbejdstid, timeløn og øvrige forhold, jf. figur 2.13. Heraf fremgår det, at mellem 30-60 pct. af forskellen i nettobidraget til personer af dansk oprindelse på tværs af uddannelserne, kan forklares med arbejdsmarkedstilknytning alene, jf. figur 2.14.

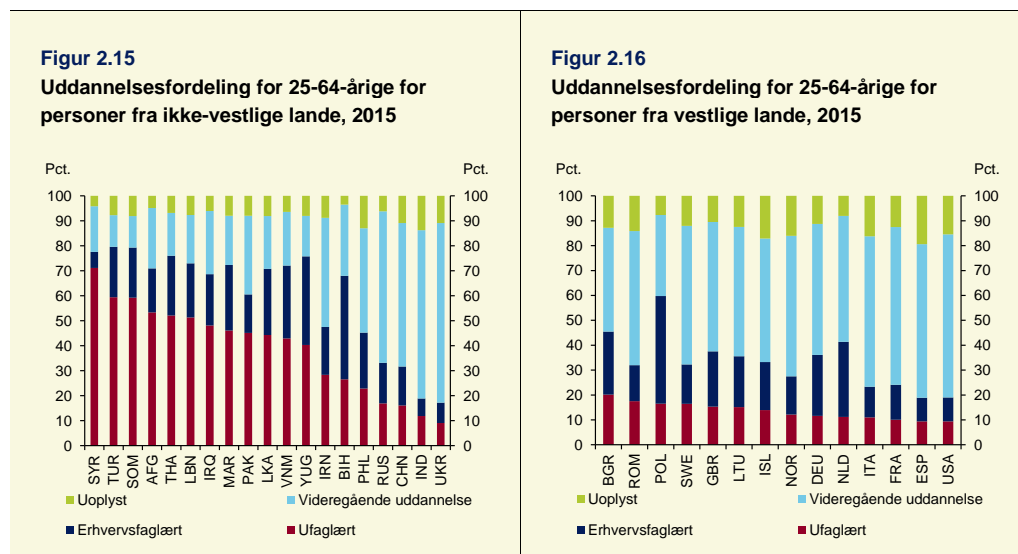
Anm.: Forskellen mellem nettobidraget for personer af dansk oprindelse og vestlige indvandrere er ikke dekomponeret for personer med grundskole som højst fuldførte uddannelse, da nettobidraget for denne gruppe overstiger nettobidraget for personer af dansk oprindelse, jf. figur 2.12. Se boks 2.3. for opgørelsesmetode. Der er ikke medtaget personer med igangværende uddannelse. Der knytter sig betydelig usikkerhed til oplysninger om indvandreres medbragte uddannelser, jf. boks 2.4.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

⁸ Beregningen afspejler ændringen i indvandreres nettobidrag såfremt deres uddannelsesfordeling svarede til den for personer af dansk oprindelse. Dette forklaringsbidrag afspejler primært, at nettobidraget for personer med erhvervsfaglig uddannelse er større end for personer med grundskole, og at andelen af personer af dansk oprindelse med en erhvervsfaglig uddannelse er højere end den tilsvarende andel for ikke-vestlige indvandrere.

At nettobidraget er lavere for indvandrere end for personer af dansk oprindelse inden for hver uddannelsesgruppe kan tyde på, at de medbragte uddannelser ikke er af samme kvalitet eller anvendelighed, som tilsvarende uddannelser taget i Danmark. Der kan dog være et muligt potentiale i forhold til ikke-vestlige (og vestlige) indvandreres uddannelseskompetencer, i det omfang de rapporterede medbragte uddannelser blandt indvandrere har samme kvalitet som tilsvarende uddannelser taget i Danmark.

Som illustreret er det i højere grad forhold som arbejdsmarkedstilknytning frem for forskelle i uddannelsessammensætningen, som har betydning for nettobidraget for indvandrere. For bestemte oprindelseslande kan forskelle i de formelle uddannelseskvalifikationer dog spille en væsentlig rolle. Der er betydelige forskelle i de rapporterede uddannelsesniveauer på tværs af de enkelte oprindelseslande, særligt for ikke-vestlige indvandrere. Mens 71 pct. af personerne fra Syrien i alderen 25-64 år kun har grundskole eller gymnasial uddannelse som højst fuldførte uddannelse, er den samme andel 48 pct. for personer fra Irak, 28 pct. for personer fra Iran, og blot 9 pct. for personer fra Ukraine, *jf. figur 2.15*. Blandt indvandrere fra vestlige lande er andelen af ufaglærte ca. 20 pct. for personer fra Bulgarien og endnu lavere for alle de øvrige lande, *jf. figur 2.16*.

Anm.: Grundskole og gymnasiale uddannelser er slået sammen til kategorien ufaglært, mens KVU, MVU og LVU er slået sammen til "Videregående uddannelse". I modsætning til de forrige figurer indgår personer med igangvarende uddannelse i figur 2.15 og 2.16. Uddannelsesniveaet er vist for de samme lande som i figur 1.9 og 1.10. Der er mindst 4.000 personer i alderen 25-64 år for hvert oprindelsesland. Landene er sorteret fra største til mindste andel ufaglærte. Der knytter sig betydelig usikkerhed til oplysninger om indvandreres medbragte uddannelser, *jf. boks 2.4*.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Bilag 1. Individualisering af indtægter og udgifter

Ved beregningen af nettobidraget til de offentlige finanser for forskellige befolkningsgrupper, er alle de offentlige indtægter og udgifter fordelt på personer i befolkningen. For en række indtægter og udgifter foreligger denne individualisering umiddelbart i Danmarks Statistiks registre. Det er fx tilfældet for indkomstskatter, ejendomsskatter samt udgifter til overførselsindkomster. For øvrige indtægter og udgifter er individualiseringen så vidt muligt foretaget på baggrund af registeroplysninger om enhedsudgifter og aktivitetsmål fra personregistre (fx udgifter til uddannelse, sundhed og børnepasning) eller ved lovmodelberegninger ud fra gældende regler (fx vægtafgift og registreringsafgift).

For en række indtægts- og udgiftsområder foreligger der ikke registeroplysninger, der direkte afspejler den enkeltes træk på eller bidrag til de offentlige finanser. I disse tilfælde anvendes forskellige fordelingsnøgler til individualiseringen, *jf. boks 1 og tabel 2*.

På indtægtssiden er ca. 53 pct. af de samlede offentlige indtægter individualiseret direkte fra registeroplysninger. Det drejer sig primært om personlige indkomstskatter, *jf. tabel 1*. Derudover er knap 38 pct. af de offentlige indtægter fordelt på enkeltindivider ved anvendelse af fordelingsnøgler (fx disponibel indkomst, lønindkomst eller pensionsformue), fordi der ikke umiddelbart foreligger oplysninger om den enkeltes bidrag. Det drejer sig fx om indtægterne fra moms, selskabsskat og PAL-skat.

Tabel 1
Metode til fordeling af offentlige indtægter og udgifter på personer

	Direkte fra register	Aktivitetsmål fra registre samt modelberegninger	Fordelingsnøgler (fx indkomst)	Fordelt ligeligt på hele befolkningen (eller voksne)
Indtægter	53 pct.	2 pct.	38 pct.	7 pct.
Udgifter	30 pct.	32 pct.	5 pct.	33 pct.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

På udgiftssiden er det omkring 30 pct. af de samlede offentlige udgifter, der umiddelbart er individualiseret direkte fra registeroplysninger. Disse udgiftsposter består primært af udgifter til indkomstoverførsler, herunder fx folkepension, førtidspension og dagpenge. Lidt over en tredjedel af de offentlige udgifter er fordelt ved anvendelse af registerbaserede aktivitetsmål og lovmodelberegninger. De omfatter fx udgifter til en række offentlige serviceydelser, hvor der i registrene er oplysninger om, hvilke individer der modtager offentlige serviceydelser (fx sundhed, pleje og uddannelse).

Det bemærkes, at indtægter og udgifter fordeles på personer, der er registreret med bopæl i Danmark, og opgørelsen inddrager således ikke personer, der bor i Danmark uden gyldigt opholdsgrundlag.

Når udgangspunktet for opgørelsen er, at alle indtægter og udgifter for det offentlige fordeles på befolkningen, indebærer det, at indvandrere på lige fod med den øvrige befolkning skal bidrage til finansieringen af alle de offentlige udgifter, herunder udgifter til forsvar, offentlig administration mv. Det svarer til, at indvandrere ved modtagelse af opholdstilladelse i Danmark erhverver de rettigheder og pligter, som påhviler den øvrige del af befolkningen. Det er således ikke en marginalbetragtning, der anlægges i opgørelsen, men i stedet en gennemsnitsbetragtning. Derfor er alle offentlige udgifter og indtægter fordelt på hele befolkningen. Andre undersøgelser sigter på at opgøre den marginale effekt af indvandringen på de offentlige finanser ud fra en vurdering af, at ikke alle indtægter og udgifter afhænger af befolkningens størrelse.

Boks 1

Overordnede principper bag individualiseringen af de offentlige indtægter og udgifter

De enkelte poster på den offentlige saldo er individualiseret på baggrund af følgende principper:

1. Poster der i forvejen er individualiseret, hvorved posten direkte kan henføres til de pågældende personer (fx de fleste personskatter og indkomsterstøttende overførsler, *jf. tabel 1*).
2. Poster der er beregnet ud fra gældende regler og satser på baggrund af personregistre.
3. Poster der er fordelt på baggrund af enhedspriser og aktivitetsmål fra personregistre.
- 4a. Poster der er fordelt ligeligt ud på befolkningen på baggrund af den andel af året, som personen har boet i landet.
- 4b. Poster der er fordelt ligeligt ud på den voksne del af befolkningen på baggrund af den andel af året, som personen har boet i landet.
- 4c. Poster der er fordelt proportionalt med disponibel indkomst.
- 4d. Poster der er fordelt proportionalt med lønindkomst.
- 4e. Poster der er fordelt proportionalt med pensionsformue.

For en række indtægts- og udgiftsposter er det ikke entydigt, hvorledes individualisering skal foretages. Dette gælder fx for indtægterne fra selskabs- og produktionsskatter og udgifter til kollektivt forbrug. Herudover er områder, hvor der ikke er tilstrækkeligt dækkende registeroplysninger. En fuldstændig individualisering af de offentlige finanser fordrer derfor anvendelse af en række antagelser og fordelingsnøgler. 4a-4e henviser til sådanne fordelingsnøgler.

Væsentlige poster, hvor der ikke forligger registeroplysninger, inkluderer indtægterne fra moms og produktions- og importskatter. Disse poster er individualiseret på baggrund af disponibel indkomst. Indtægterne fra selskabsskatter er fordelt ud på befolkningen på baggrund af den enkeltes lønindkomst.

Til individualisering af det offentlige forbrug er bl.a. anvendt opgørelser fra Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Tabel 2

Oversigtstabel over de anvendte individualiseringsprincipper, jf. boks 1, for hovedposterne på den offentlige saldo

	1.	2.	3.	4a.	4b.	4c.	4d.	4e.	Øvrige
Indtægter									
Kildeskatter	X								
Afgifter på hævede kapitalpensioner	X								
Øvrige direkte skatter									
- AM-bidrag	X	X							
- Vægtafgift		X							
- Selskabsskat (ekskl. Nordsø)							X		
- Selskabsskat (Nordsø)					X				
- Realrenteafgift								X	
- Medielicens					X				
Moms fra husholdningerne						X			
Øvrige indirekte skatter									
- Produktions-, import- og forbrugsskatter						X			
- Registreringsafgift fra husholdningerne		X							
- Ejendomsskatter fra husholdningerne	X								
Øvrige sociale bidrag			X		X				X
Øvrige indtægter	X			X	X	X			X
Udgifter									
Indkomstoverførsler	X	X							X
Subsidier (ekskl. løntilskud)						X			X
Løntilskud			X						
Individuelt offentligt forbrug	X	X	X	X					
Kollektivt offentligt forbrug				X					
Øvrige udgifter	X			X	X	X			

Anm.: Indtægts- og udgiftsposter svarer til de overordnede poster i tabel 1 i bilag 7.

Tabel 3**Offentlige indtægter og udgifter i 2015 opdelt på anvendte fordelingsnøgler, jf. boks 1**

	1.	2.	3.	4a.	4b.	4c.	4d.	4e.	Øvrige
Indtægter (mia. kr.)	525	8	14	66	14	330	53	23	11
Pct. af samlede indtægter	50	1	1	6	1	32	5	2	1
Udgifter (mia. kr.)	307	204	122	307	40	32	28	0	41
Pct. af samlede udgifter	28	19	11	28	4	3	3	0	4

Anm.: Se boks 1 og tabel 2 for forklaring.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Bilag 2. Definition af indvandrere og efterkommere

Der er i analyserne anvendt Danmarks Statistiks (DST) definition af indvandrere og efterkommere og DST's afgrænsning af vestlige og ikke-vestlige lande.

Indvandrere

En indvandrer er født i udlandet. Ingen af forældrene må være både danske statsborgere og født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i udlandet, opfattes personen også som indvandrer.

Efterkommere

En efterkommer er født i Danmark. Ingen af forældrene må være både danske statsborgere og født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er udenlandsk statsborger, opfattes personen også som efterkommer. Når en eller begge forældre, der er født i Danmark, opnår dansk statsborgerskab, vil deres børn ikke blive klassificeret som efterkommere. Fastholder danskfødte forældre imidlertid begge et udenlandsk statsborgerskab, vil deres børn blive klassificeret som efterkommere.

Personer af dansk oprindelse

En person af dansk oprindelse er en person – uanset fødested – der har mindst én forælder, der både er dansk statsborger og født i Danmark.

Oprindelsesland

Den enkeltes oprindelsesland er fastsat af Danmarks Statistik som følger:

- Når ingen af forældrene kendes, er oprindelseslandet defineret ud fra personens egne oplysninger. Er personen indvandrer, antages det, at oprindelseslandet er lig med fødelandet. Er personen efterkommer, antages det, at oprindelseslandet er lig med statsborgerskabslandet.
- Når kun én forælder kendes, defineres oprindelseslandet ud fra dennes fødeland. Hvis dette er Danmark, bruges statsborgerskabslandet.
- Når begge forældre kendes, defineres oprindelsesland ud fra moderens fødeland, henholdsvis statsborgerskabsland.

Vestlige/Ikke-vestlige lande:

Vestlige lande: Alle 28 EU-lande samt Andorra, Island, Liechtenstein, Monaco, Norge, San Marino, Schweiz, Vatikanstaten, Canada, USA, Australien og New Zealand.

Ikke-vestlige lande: Alle øvrige lande.

Tabel 1
Oversigt over ikke-vestlige lande med flest herboende indvandrere

Forkortelse	Land	Nettobidrag i alt	Personer	Gennemsnit
		Mio. kr.	1.000	1.000 kr.
AFG	Afghanistan	-1.393	13	-109
BIH	Bosnien-Hercegovina	-863	17	-50
PHL	Filippinerne	-196	10	-19
IND	Indien	354	8	46
IRQ	Irak	-2.324	21	-109
IRN	Iran	-721	15	-48
YUG	Jugoslavien	-601	9	-64
CHN	Kina	228	10	22
LBN	Libanon	-1.445	13	-113
MAR	Marokko	-350	6	-63
PAK	Pakistan	-654	14	-48
RUS	Rusland	-156	6	-27
SOM	Somalia	-1.818	11	-158
LKA	Sri Lanka	-177	7	-26
SYR	Syrien	-3.909	17	-224
THA	Thailand	-185	11	-17
TUR	Tyrkiet	-1.793	32	-55
UKR	Ukraine	108	8	14
VNM	Vietnam	-163	9	-17

Anm.: Samme liste med lande som indgår i figur 1.9.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Tabel 2
Oversigt over vestlige lande med flest herboende indvandrere

Forkortelse	Land	Nettobidrag i alt	Personer	Gennemsnit
		Mio. kr.	1.000	1.000 kr.
BGR	Bulgarien	-237	7	-32
FRA	Frankrig	446	5	82
ISL	Island	-43	7	-6
ITA	Italien	282	7	42
LTU	Litauen	4	10	0
NLD	Nederlandene	514	6	84
NOR	Norge	135	15	9
POL	Polen	303	36	8
ROM	Rumænien	-134	20	-7
ESP	Spanien	93	5	18
GBR	Storbritannien	1.125	13	87
SWE	Sverige	1.009	13	75
DEU	Tyskland	382	28	13
USA	USA	479	8	62

Anm.: Samme liste med lande som indgår i figur 1.10.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Bilag 3. Revision af beregnet nettobidrag for 2014

I forbindelse med udarbejdelsen af denne analyse for 2015, er der foretaget en revision af tallene for 2014 i forhold til tidligere offentliggjorte tal, *jf. Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser, Finansministeriet april 2017*.

Revisionen medfører, at nettobidraget for personer af dansk oprindelse i 2014 er blevet reduceret med 6 mia. kr., mens indvandrere og efterkommeres nettobidrag er blevet reduceret med ca. 1 mia. kr. *jf. tabel 1*. Ændringerne dækker primært over tre forhold:

1. Opdaterede nationalregnskabstal for 2014, der reducerede den offentlige saldo med 7 mia. kr. De nye nationalregnskabstal medfører isoleret set, at nettobidraget blandt vestlige og ikke-vestlige indvandrere reduceres med henholdsvis 0,3 mia. kr. og 0,6 mia. kr., hvilket især dækker over en nedjustering af nettoindtægterne fra kapitaloverførsler fra den private til den offentlige sektor.
2. Ændring i opgørelsen af de direkte asyludgifter, så en mindre andel af de samlede asyludgifter fordeles på de personer, der modtog asyl i 2014. Ændringen medfører, at ikke-vestlige indvandreres nettobidrag isoleret set forøges med 0,9 mia. kr.
3. Ændring i opgørelsen af udgifterne til udsatte borgere medfører isoleret set, at nettobidraget for vestlige og ikke-vestlige indvandrere reduceres med henholdsvis 0,6 mia. kr. og 0,7 mia. kr.

Samlet set medfører revisionen af herkomstgruppernes nettobidrag i 2014, at vestlige og ikke-vestlige indvandreres nettobidrag reduceres med henholdsvis 0,8 mia. kr. og 0,3 mia. kr.

Tabel 1

Forskel mellem de tidligere offentliggjorte nettobidrag og revideret nettobidrag for 2014, mia. kr.

	Tidligere offentliggjort	Revideret	Forskel
Hele befolkningen	28	21	-7
Dansk oprindelse	56	50	-6
Indvandrere og efterkommere i alt	-28	-29	-1
- Ikke-vestlige indvandrere	-16	-16	-0
- Ikke-vestlige efterkommere	-17	-17	-0
- Vestlige indvandrere	6	5	-1
- Vestlige efterkommere	-2	-2	-0

Anm.: Summer kan afvige fra totaler som følge af afrunding. Opgørelse i 2014-niveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Bilag 4. Korrektion for særlige engangsforhold i 2015

Analyserne tager udgangspunkt i den faktiske offentlige saldo i 2015. Det betyder, at de enkelte herkomstgrupperes nettobidrag til de offentlige finanser afhænger af, hvad den faktiske offentlige saldo er i opgørelsesåret. Den faktiske saldo er påvirket af konjunktursituationen og midlertidige forhold.

I beregningerne af den strukturelle saldo korrigeres en række særlige poster til de skønnede strukturelle niveauer. Disse poster omfatter bl.a. indtægterne fra selskabsskat, PAL-skat og nordsøindtægter. Endvidere justeres der i beregningen af den strukturelle saldo for særlige engangsforhold. I 2015 var der bl.a. ekstraordinære engangsindtægter på ca. 14 mia. kr. fra omlægning af kapitalpensionsordningen. En række korrektioner for udgiftssiden trækker i modsat retning, så korrektionerne af særlige poster og midlertidige engangsforhold i 2015 tilsammen udgør en (netto)reduktion af den offentlige saldo på knap 3 mia. kr. Dermed bliver den ”korrigerede” offentlige saldo -38 mia. kr. i 2015, *jf. tabel 1*.

Tabel 1
Korrigerede nettobidrag fordelt på herkomst, 2015

	Faktisk saldo	Ved korrektion	Forskel	Faktisk saldo	Ved korrektion	Forskel
	Samlet nettobidrag, mia. kr.			Gns. nettobidrag, 1.000 kr.		
Hele befolkningen	-36	-38	-3	-6	-7	-0
Dansk oprindelse	-2	-8	-6	-0	-2	-1
Indvandrere, vestlige	5	6	1	22	26	3
Efterkommere, vestlige	-2	-2	0	-79	-77	1
Indvandrere, ikke-vestlige	-19	-18	2	-64	-58	6
Efterkommere, ikke-vestlige	-17	-17	0	-126	-122	3

Anm.: Ved beregningerne af herkomstgruppernes korrigerede nettobidrag er en række særlige poster skaleret til deres strukturelle niveauer. De korrigerede nettobidrag kan ikke tolkes som strukturelle nettobidrag, da skaleringen af de særlige poster ikke fanger konjunkturernes påvirkning af fx beskæftigelsen og ledigheden. Summer kan afvige fra totaler som følge af afrunding.

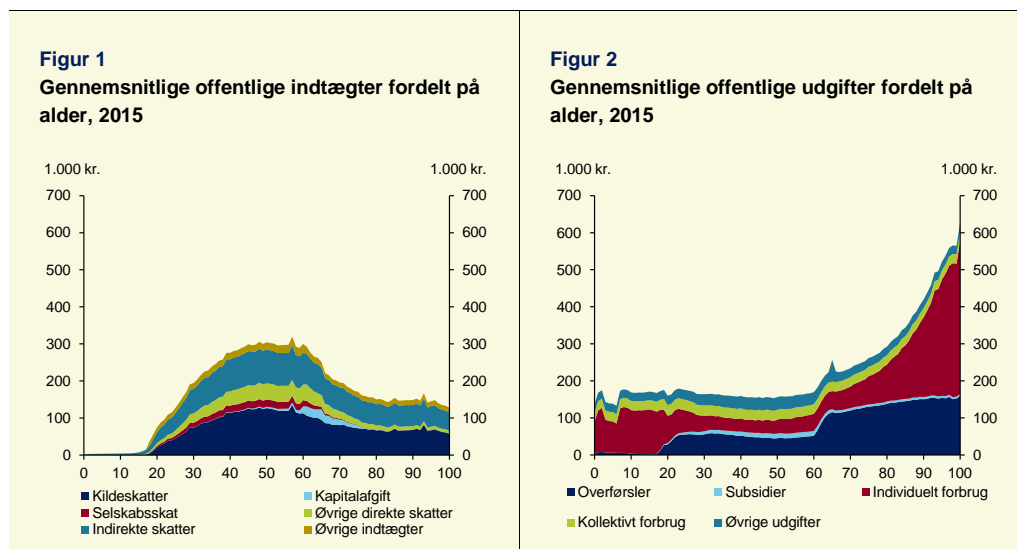
Kilde: Egne beregninger på Lovmodellens datagrundlag.

Korrektionerne af den faktiske offentlige saldo i 2015 betyder, at nettobidraget øges for indvandrere og efterkommere – særligt de ikke-vestlige indvandrere, hvor nettobidraget øges i alt 2 mia. kr. svarende til en forbedring på knap 6.000 kr. pr. person. For personer af dansk oprindelse reduceres nettobidraget med knap 6 mia. kr. svarende til en reduktion på ca. 1.000 kr. pr. person. Årsagen til, at nettobidraget øges for indvandrere og efterkommere, mens det reduceres for personer af dansk oprindelse, er, at en række af korrektionerne trækker generelt op for alle herkomstgrupper, mens fx effekten af kapitalpensionsomlægning og beskatning af LD trækker særligt ned for personer af dansk oprindelse.

Bilag 5. Aldersstandardisering og nettobidrag over livet

Befolkningens bidrag til de offentlige finanser varierer helt naturligt over livet. Børn, unge og ældre bidrager i gennemsnit negativt til de offentlige finanser, mens nettobidraget for personer i den erhvervsaktive alder i gennemsnit er positivt. Når man sammenligner forskellige befolkningsgruppers nettobidrag til de offentlige finanser, kan en del af de opgjorte forskelle således afspejle forskelle i alderssammensætningen mellem grupperne.

Personer i den erhvervsaktive alder står for langt hovedparten af de offentlige indtægter i form af betalinger af skatter og afgifter mv. De gennemsnitlige betalinger af kildeskatter (herunder personskatter og ejendomsværdiskatter mv.) stiger indtil slutningen af 40'erne, hvorefter de falder for at ligge på et relativt konstant niveau fra omkring 65-årsalderen, *jf. figur 1*.

Anm.: De gennemsnitlige indtægter og udgifter er beregnet på baggrund af helårspersoner. Øvrige direkte skatter indeholder bl.a. AM-bidrag og PAL-skat. Indirekte skatter indeholder produktions- og forbrugsafgifter. Individuelt offentligt forbrug består primært af udgifter til offentlige serviceydelser, mens kollektivt offentligt forbrug indeholder udgifter til forsvar og domstole mv.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

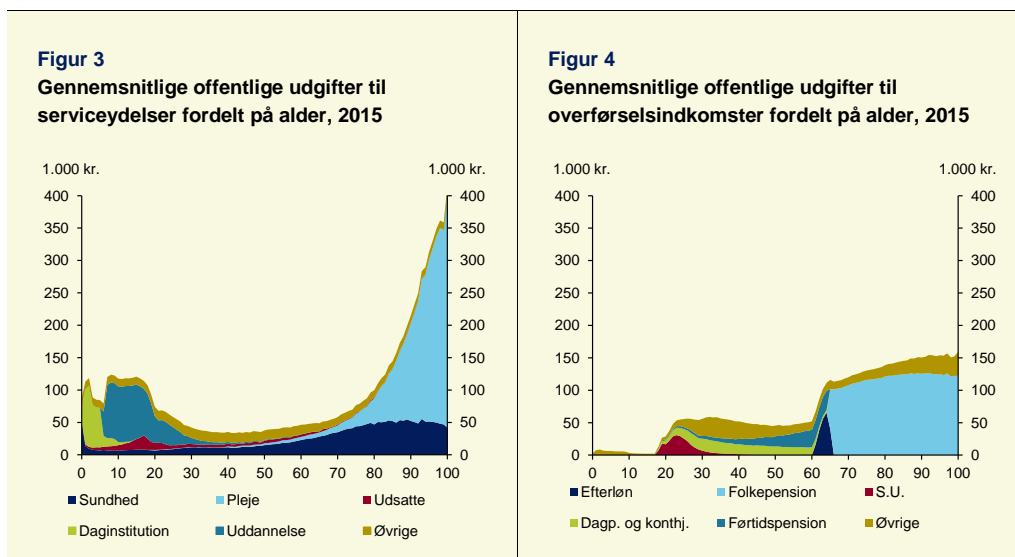
Udviklingen afspejler, at kildeskatterne stiger i takt med, at årgangene træder ind på arbejdsmarkedet og deres lønindkomst stiger. Senere i livet falder de gennemsnitlige indtægter fra kildeskatter i takt med, at befolkningen forlader arbejdsstyrken. De ældre aldersgrupper bidrager dog stadig væsentligt hertil, idet pensionsudbetalinger og tilbageværende arbejdsindkomst beskattes. Indtægterne fra de øvrige direkte skatter følger samme udvikling.

Sammen med kildeskatter er indirekte skatter (herunder moms, punktafgifter og grundskyld mv.) den væsentligste indtægtskilde for det offentlige. De gennem-

snitlige indtægter fra indirekte skatter har omtrent samme aldersprofil som kilde-skatteerne, idet de antages at følge den disponible indkomst. Bidraget fra selskabs-skatte, der er fordelt på individer ud fra lønindkomsten, topper omkring 45-50-årsalderen, og aftager herefter.

De samlede offentlige udgifter pr. person er i gennemsnit næsten ens for alle alderstrin under 60 år. For børn og unge dækker udgifterne over en række offentlige serviceydelser i form af især sundhed, dagpasning, skole og uddannelse, *jf. figur 2*. For voksne (under 60 år) består udgifterne primært af overførselsindkomster og i mindre grad offentlige serviceydelser. For alle aldersgrupper er der desuden udgifter til det kollektive offentlige forbrug og offentlige investeringer mv., der som udgangspunkt er fordelt ligeligt over hele befolkningen.

For ældre (over 60 år) stiger de offentlige serviceydelser primært som følge af stigende udgifter til sundhed og især pleje (hjemmehjælp og plejehjem), *jf. figur 3*. Dertil kommer, at udgifterne til overførselsindkomster også stiger med alderen i takt med, at flere trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet og modtager overførselsindkomst (efterløn, førtidspension eller folkepension), *jf. figur 4*.

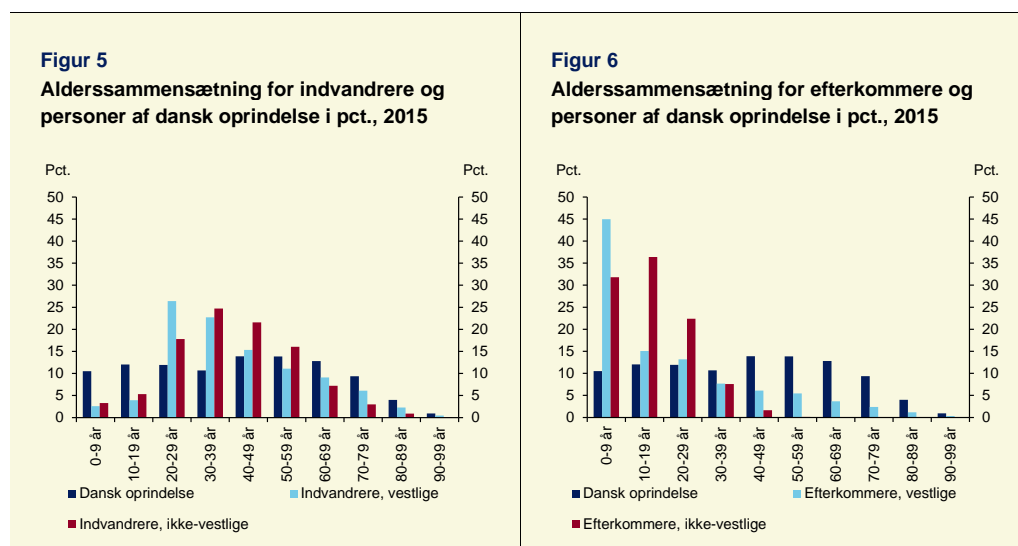
Anm.: *Pleje* består af udgifterne til hjemmehjælp og plejehjem, mens *udsatte* består af udgifterne til udsatte børn og voksne samt handicappede. Under *øvrige* serviceydelser indgår udgifterne til bl.a. den aktive beskæftigelsesindsats og asyl. De gennemsnitlige udgifter er beregnet på baggrund af helårspersoner.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

De gennemsnitlige udgifter til overførsler fortsætter med at stige med alderen – også efter folkepensionsalderen. Det skyldes, at andelen af enlige, som fx får højere folkepension, stiger med alderen. Dertil kommer, at de ældre pensionister i gennemsnit har lavere private pensionsudbetalinger end yngre pensionister, og er dermed berettiget til større indkomstafhængige pensionsydelser (ældrecheck og pensionstillæg). Endelig dækker stigningen i begrænset omfang over brugen af opsat pension.

Aldersprofilerne for de offentlige indtægter og udgifter indebærer, at det gennemsnitlige nettobidrag er positivt for personer i den erhvervsaktive alder, når størstedelen af årgangen har afsluttet eventuel videreuddannelse (i 2015 er nettobidraget i gennemsnit positivt for personer i alderen 28-64 år).

Også blandt indvandrere og efterkommere er nettobidraget til de offentlige finanser naturligt lavest for børn og ældre og størst for personer i de erhvervsaktive aldre. Forskelle i alderssammensætningen mellem indvandrere, efterkommere og personer af dansk oprindelse kan således (delvist) forklare forskelle i herkomstgruppernes nettobidrag. For eksempel består indvandrere fra både vestlige og ikke-vestlige lande fortrinsvis af personer i den erhvervsaktive alder, mens der er relativt få børn og ældre blandt indvandrerne. Personer af dansk oprindelse er derimod i højere grad jævnt fordelt i de forskellige aldersgrupper, *jf. figur 5*.

Anm.: Alderen er opgjort ultimo 2015.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Mens indvandrere er overrepræsenteret i de erhvervsaktive aldersgrupper, er langt hovedparten af efterkommerne (endnu) børn og unge. Blandt de ikke-vestlige efterkommere er ca. 91 pct. af personerne under 30 år, *jf. figur 6*. Den markante overrepræsentation af efterkommere blandt børn og unge afspejler først og fremmest, at efterkommerne er børn af indvandrerne, hvorfor deres aldersfordeling er forskudt med en generation i forhold til indvandrerens aldersfordeling. På sigt vil aldersfordelingen for efterkommere i højere grad komme til at ligne aldersfordelingen for den øvrige befolkning.⁹ Den store overvægt af børn og unge blandt efterkommere vil fx trække i retning af et relativt lavt gennemsnitligt nettobidrag for gruppen, fordi børn og unge typisk er en nettoudgift for de offentlige finanser.

⁹ Dette afhænger dog af sandsynligheden for genudvandring blandt indvandrere og deres efterkommere, ligesom det forudsætter, at den årlige indvandring ikke svinger over tid.

Det er muligt at undersøge betydningen for af alder herkomstgruppernes nettobidrag ved hypotetisk at antage, at indvandrere og efterkommere havde den samme aldersfordeling som personer af dansk oprindelse (aldersstandardisering). I dette tilfælde vil forskelle mellem herkomstgruppernes nettobidrag alene skyldes forskelle mellem gruppernes gennemsnitlige aldersopdelte nettobidrag.

Da der stort set ikke er nogen efterkommere over 50 år i 2015, er det beregningsteknisk nødvendigt at forlænge profilen for de gennemsnitlige nettobidrag for disse befolkningsgrupper, for at foretage aldersstandardiseringen, *jf. boks 1*.

Boks 1

Gennemsnitlige aldersopdelte nettobidrag: Aldersprofiler for efterkommere

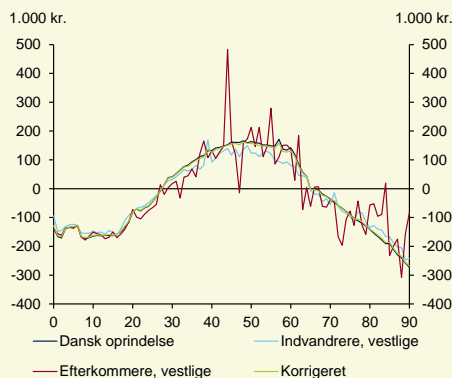
Forud for beregningen af de aldersstandardiserede gennemsnitlige nettobidrag forlænges og udglattes de aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag for vestlige og ikke-vestlige efterkommere.

Det metodemæssige grundprincip er, at nettobidraget for efterkommere fastlægges som et vægtet gennemsnit af nettobidraget for henholdsvis indvandrere og personer af dansk oprindelse i de aldersgrupper (over 30 år), hvor der er meget få efterkommere. Vægten beregnes separat for efterkommere fra vestlige og ikke-vestlige lande og opgøres på baggrund af størrelsen af de faktiske nettobidrag for efterkommere i alderen 20-65 år – sammenlignet med indvandrere og personer af dansk oprindelse.

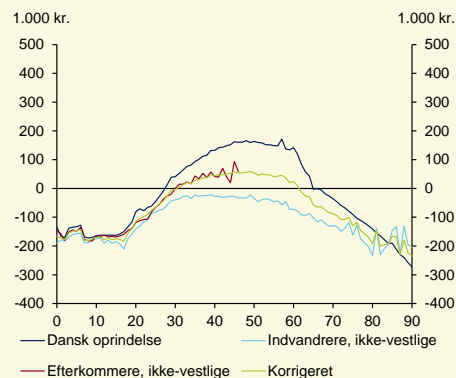
Anvendelsen af denne metode indebærer, at nettobidraget for efterkommere fra ikke-vestlige lande for hvert alderstrin over 30 år fastsættes som et vægtet gennemsnit af det tilsvarende nettobidrag for henholdsvis indvandrere fra ikke-vestlige lande (med vægt på 60 pct. og personer af dansk oprindelse med vægt på 40 pct. For efterkommere fra vestlige lande er vægten for indvandrere 9 pct., mens personer af dansk oprindelse vægter med 91 pct.

For vestlige efterkommere er den beregnede aldersprofil stort set sammenfaldende med aldersprofilen for personer af dansk oprindelse. Dette skyldes, at aldersprofilerne for personer af dansk oprindelse og vestlige indvandrere er relativt ens, samt at den estimerede vægt er relativt tæt på én, *jf. figur a*. Da den estimerede vægt for de ikke-vestlige efterkommere er tæt på en halv ligger den forlængede aldersprofil for de ikke-vestlige efterkommere omtrent midt imellem aldersprofilerne for personer af dansk oprindelse og de ikke-vestlige indvandrere, *jf. figur b*.

Figur a
Forlænget aldersprofil for vestlige efterkommere, 2015

Figur b
Forlænget aldersprofil for ikke-vestlige efterkommere, 2015

Anm.: De gennemsnitlige nettobidrag er beregnet på baggrund af helårspersoner.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

For vestlige og ikke-vestlige indvandrere medfører aldersstandardiseringen et fald i det gennemsnitlige nettobidrag, *jf. tabel 1 nedenfor og figur 1.4 i kapitel 1*. Dette skyldes, at vestlige og ikke-vestlige indvandrere er overrepræsenteret i de erhvervsaktive aldre, som i gennemsnit bidrager positivt til de offentlige finanser. At vestlige indvandrere har et lavere gennemsnitligt nettobidrag efter aldersstandardiseringen afspejler, at de aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag for vestlige indvandrere ligger under de aldersfordelte gennemsnit for personer af dansk oprindelse. Blandt ikke-vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse er forskellen endnu mere markant.

Tabel 1
Faktiske og aldersstandardiserede gennemsnitlige nettobidrag, 1.000 kr., 2015

	Faktiske (1)	Aldersstandardiseret (2)	Forskel (2)-(1)
Dansk oprindelse	-0	-0	-
Indvandrere, ikke-vestlige lande	-64	-102	-38
Efterkommere, ikke-vestlige lande	-126	-56	70
Indvandrere, vestlige lande	22	-9	-31
Efterkommere, vestlige lande	-79	-2	77

Anm.: Aldersstandardiseringen for herkomstgrupperne tager udgangspunkt i alderssammensætningen for personer af dansk oprindelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Blandt efterkommere af vestlige og ikke-vestlige indvandrere medfører aldersstandardiseringen, at det gennemsnitlige nettobidrag stiger markant, da aldersstandardiseringen medfører, at disse befolkningsgrupper i højere grad bliver repræsenteret i den erhvervsaktive alder.

Da vestlige efterkommeres aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag er omtrent på niveau med personer af dansk oprindelse, medfører aldersstandardiseringen, at befolkningsgruppens gennemsnitlige nettobidrag er omtrent på niveau med personer af dansk oprindelse, *jf. figur a i boks 1*.

De aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag blandt ikke-vestlige efterkommere ligger under niveauet for personer af dansk oprindelse. Efter aldersstandardiseringen udgør gruppen derfor fortsat en markant belastning af de offentlige finanser, *jf. figur b i boks 1*.

Det skal understreges, at der knytter sig en stor usikkerhed til beregningen af de aldersstandardiserede nettobidrag for efterkommere. Det skyldes, at der som nævnt er relativt få observationer for vestlige og ikke-vestlige efterkommere over 40 år.

Det bemærkes desuden, at aldersstandardiseringen ikke nødvendigvis giver et mere retvisende billede af de enkelte herkomstgruppers gennemsnitlige årlige net-

to bidrag set over et gennemsnitligt livsforløb. Det skyldes fx, at indvandrere altid vil være underrepræsenteret i de lave aldersgrupper (under 15 år), fordi indvandrere typisk kommer til landet i 20-årsalderen. Ydermere er der relativt få, som medbringer helt små børn. Ved aldersstandardisering med aldersfordelingen blandt personer af dansk oprindelse vil udgiftstrækket for børn og unge derfor blive overvurderet for indvandrere fra både vestlige og ikke-vestlige lande. Endvidere sparer det offentlige i praksis udgifter til de ældre aldersgrupper, da indvandrere har større sandsynlighed for (gen)udvandring.

Bilag 6. Hypotetisk potentiale ved bedre integration på arbejdsmarkedet

---

I dette bilag gennemgås beregningen bag figur 1.16 af de offentlige finanser ved en hypotetisk forbedring af integrationen på arbejdsmarkedet. Potentialet for, hvor meget de offentlige finanser kan styrkes gennem forbedret integration, kan opgøres ved at standardisere for forskelle i socioøkonomisk status mellem herkomstgrupperne. Dette gøres ved at beregne gennemsnitlige nettobidrag opdelt på alder og socioøkonomisk status, og dernæst beregne effekten af at justere den socioøkonomiske sammensætning for indvandrere og efterkommere, så den svarer til sammensætningen for personer af dansk oprindelse.¹⁰

På denne baggrund foretages potentialeberegning af forbedringer af herkomstgruppernes gennemsnitlige nettobidrag under to hypotetiske scenarier:

1. *Fuld integration på arbejdsmarkedet*: I denne situation antages det, at indvandreres og efterkommeres socioøkonomiske sammensætning svarer til sammensætningen for jævnaldrene personer af dansk oprindelse. Dette hypotetiske scenarie medfører fx, at de ekstra personer, der fx kommer i beskæftigelse, betaler det samme i skatter og afgifter og i samme omfang trækker på de offentlige overførsler og serviceydelser, som indvandrere og efterkommere, der allerede er i beskæftigelse. Dette formodes at overvurdere effekten af øget beskæftigelse blandt indvandrere og efterkommere, da det må forventes, at den gennemsnitlige ledige person ikke vil kunne tjene lige så meget ved beskæftigelse som den gennemsnitlige person i beskæftigelse. I så fald vil de i mindre grad bidrage med skattebetalinger og i højere grad modtage overførsler (fx boligstøtte) samt trække på de offentlige serviceydelser (fx sundhed). Forskelle i de gennemsnitlige nettobidrag vil under *fuld integration på arbejdsmarkedet* afspejle forskelle i herkomstgruppernes alderssammensætning og forskelle i løn- og overførselsindkomstniveau samt forskelle i de gennemsnitlige træk på offentlige serviceydelser mv.¹¹

---

¹⁰ Der standardiseres ikke for aldersforskelle her, da indvandrerne typisk kommer til landet i starten af den erhvervsaktive alder, hvorfor disse herkomstgruppers alderssammensætning aldrig kommer til at ligne alderssammensætningen for personer af dansk oprindelse.

¹¹ Den socioøkonomiske status er opgjort ultimo november. Nettobidraget afspejler derimod indkomstforhold mv. for hele året. Indvandrere fra ikke-vestlige lande har typisk en løsere tilknytning til arbejdsmarkedet end personer af dansk oprindelse. Derfor vil arbejdsomfanget målt over hele året for indvandrere, der er i beskæftigelse i november, typisk være lavere end blandt personer af dansk oprindelse. Det bidrager isoleret set til at undervurdere stigningen i nettobidraget af *fuld integration på arbejdsmarkedet*.

2. *Samme nettobidrag som jævnaldrende personer af dansk oprindelse:* I denne situation antages det, at det gennemsnitlige nettobidrag for indvandrere og efterkommere fuldstændigt svarer til jævnaldrende personer af dansk oprindelse. Således afspejler scenariet, at indvandrere og efterkommere opnår både samme beskæftigelses- og lønniveau mv. som personer af dansk oprindelse. Forskelle i herkomstgruppernes gennemsnitlige nettobidrag vil i dette scenarie derfor alene afspejle forskelle i herkomstgruppernes køn- og alderssammensætning.

Ved *fuld integration på arbejdsmarkedet* øges ikke-vestlige indvandreres gennemsnitlige nettobidrag med 75.000 kr. pr. person i forhold til det faktiske gennemsnitlige nettobidrag. Dette afspejler især, at ikke-vestlige indvandreres har lavere tilknytning til arbejdsmarkedet i udgangspunktet. Hvis det yderligere antages, at ikke-vestlige indvandrere (opdelt på køn, alder) har samme nettobidrag som jævnaldrende personer af dansk oprindelse, øges det gennemsnitlige nettobidrag med yderligere 72.000 kr. pr. person, *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Herkomstgruppernes gennemsnitlige nettobidrag i 1.000 kr. ved fuld integration på arbejdsmarkedet og ved samme nettobidrag som jævnaldrende personer af dansk oprindelse, 25-64-årige, 2015

	Faktiske	Fuld integration på arbejdsmarkedet	Nettobidrag som jævnaldrende af dansk opr.	Bidrag fra arbejdsmarkedstilknytning	Bidrag fra løn, arbejdstid mv.	Samlet forskel
	(1)	(2)	(3)	(2)-(1)	(3)-(2)	(3)-(1)
Dansk oprindelse	114	114	114	-	-	-
Indvandrere, ikke-vestlige	-40	35	106	75	72	147
Efterkommere, ikke-vestlige	-3	24	45	27	21	48
Indvandrere, vestlige	72	83	91	11	9	19
Efterkommere, vestlige	88	98	94	10	-4	6

Anm.: Herkomstgruppernes faktiske gennemsnitlige nettobidrag er opgjort for de 25-64-årige, hvorfor de gennemsnitlige nettobidrag afviger fra figur 1.3 og 1.4, som er opgjort for alle aldersgrupper.

Desuden er udvandrede og døde udeladt i tabellen, idet der ikke foreligger RAS-oplysninger for disse grupper. I standardiseringen er der anvendt 6 overordnede grupperinger af socioøkonomisk status for at undgå for ”tynde” alders- og socioøkonomisk status. Den socioøkonomiske status er opgjort på baggrund af den Registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS). Figur 1.16 i kapitel 1 svarer til kolonne ”Bidrag fra arbejdsmarkedstilknytning (2)-(1)” opregnet i forhold til herkomstgruppernes størrelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Dermed kan knap halvdelen af ikke-vestlige indvandreres lavere gennemsnitlige nettobidrag (sammenlignet med personer af dansk oprindelse med tilsvarende alderssammensætning) forklares ved forskelle i deres socioøkonomiske status – herunder især lavere beskæftigelsesfrekvens blandt ikke-vestlige indvandrere. Den resterende del skyldes lavere gennemsnitlige nettobidrag (opdelt på køn, alder og arbejdsmarkedstilknytning), der blandt andet er et resultat af, at indvandrere i beskæftigelse har lavere lønindkomst, modtager mere i overførsler og i nogle tilfælde har kortere arbejdstid.

Beregningerne peger på, at der er et stort potentiale for at styrke de offentlige finanser, hvis indvandrere (og deres efterkommere) i højere grad opnår beskæftigelse. Potentialet er særligt stort for indvandrere fra ikke-vestlige lande, mens potentialet er mindre for deres efterkommere, da denne gruppe hovedsageligt består af børn og unge, som generelt er forbundet med offentlige udgifter - uanset om der er tale om indvandrere, efterkommere eller børn af dansk oprindelse.

Bilag 7. Offentlig saldo opdelt på herkomst

Tabel 1

Offentlige saldo i mia. kr. fordelt på indtægter, udgifter og herkomst, 2015

	Dansk oprindelse	Indvandrere, vestlige	Efterkommere, vestlige	Indvandrere, ikke-vestlige	Efterkommere, ikke-vestlige	Alle
Kildeskatter	374	14	1	15	2	406
Afgifter på hævede kapitalpensioner	24	0	0	0	0	25
Selskabsskat	48	2	0	2	0	53
Øvrige direkte skatter	122	5	0	5	1	132
Øvrige indirekte skatter	299	12	1	15	3	330
Sociale bidrag	18	1	0	1	0	20
Øvrige indtægter	49	2	0	3	1	55
Indtægter i alt	936	37	2	41	7	1.022
Overførselsudgifter	288	9	1	24	3	325
- S.U.	17	1	0	1	1	20
- Dagpenge	18	1	0	2	0	22
- Sygedagpenge	11	0	0	1	0	12
- Barselsdagpenge	8	1	0	1	0	10
- Kontanthjælp	15	1	0	7	0	23
- Førtidspension	35	1	0	5	0	41
- Efterløn	14	0	0	0	0	14
- Folkepension	116	3	0	2	0	121
- Øvrige overførsler	54	2	0	5	1	62
Subsidier	37	1	0	2	0	41
Individuelt off. forbrug	337	10	2	17	13	379
- Sundhed	92	3	0	4	1	101
- Pleje	42	1	0	1	0	44
- Udsatte	26	0	0	1	1	29
- Daginstitution	24	0	1	0	2	27

Tabel 1 (fortsat)**Offentlige saldo i mia. kr. fordelt på indtægter, udgifter og herkomst, 2015**

	Dansk oprindelse	Indvandrere, vestlige	Efterkommere, vestlige	Indvandrere, ikke-vestlige	Efterkommere, ikke-vestlige	Alle
- Uddannelse	86	3	1	4	6	100
- Beskæftigelsesindsats	8	0	0	1	0	10
- Asyl og integration		0		1		1
- Øvrigt indiv. off. forbrug	59	3	0	4	2	67
Kollektivt off. forbrug	132	6	1	8	4	150
- Retsvæsen	6	0	0	1	1	8
- Øvrigt kollektivt forbrug	125	5	1	8	3	142
Øvrige udgifter	144	6	1	8	3	162
Udgifter i alt	938	32	4	60	24	1.058
Nettobidrag	-2	5	-2	-19	-17	-36

Anm.: Indtægts- og udgiftsområderne er fordelt på herkomstgrupper efter de beskrevne principper for individualiseringen i bilag 1. Som følge af afrunding summer de enkelte delposter ikke nødvendigvis til de samlede indtægter og udgifter, ligesom summen af herkomstgrupperne ikke nødvendigvis summer til hele befolkningen.

- 1) Tjenestemandspensioner er "flyttet" fra *overførselsudgifter* til *øvrige udgifter*.
- 2) Individualiseringen af det individuelle offentlige forbrug tager udgangspunkt i Økonomi- og Indenrigsministeriets opgørelse, men er blevet suppleret med udgifter til asylsystemet. Det individuelle offentlige forbrug er derudover blevet opjusteret med overførsler til privat- og efterskoler. Opjusteringen er ledsaget af en tilsvarende nedjustering af overførsler og *øvrige udgifter*.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Lovmodellens datagrundlag.

Bilag 8. Litteraturliste

- Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser, Finansministeriet, april 2017
- Færre indvandrere fra ikke-vestlige lande på offentlig forsørgelse, Finansministeriet, februar 2018
- Beskæftigelsen stiger blandt ikke-vestlige indvandrere, Finansministeriet, februar 2018
- Analyser af ordninger til international rekruttering, Finansministeriet, januar 2018
- Kvindernes økonomiske bidrag til velfærdsstaten, Jubilæumsskrift 1962-2012, Nina Smith, 2012

fm.dk